

ACADEMIC JOURNAL

วารสารวิชาการ

ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 / พฤษภาคม - สิงหาคม 2567

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นางเกศทิพย์ ศุภวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายพัฒนะ พัฒน์วิมล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายธีร ภูวณัฏฐ์)

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

กองบรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

(นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ)

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางวรรณิ์ จันทศิริ

นางสาววรรณิ์ ขุนศรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการเรียนรู้

(นายพิทักษ์ โสตถยาคม)

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ

(นางเสาวภา ศักดา)

นางสาวราตรี ธรรมโชติ

นางสุภาพร คงทิพย์

ลิขสิทธิ์และผู้จัดพิมพ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ บริษัท เอส.บี.เค.การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

โทร.02-178-8794 - 5 , 098-794-1644

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 กองบรรณาธิการขอเสนอบทความด้านการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ **การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ : จากอดีตสู่มิติใหม่ของการเรียนรู้ในสังคมร่วมสมัย** นำเสนอ แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย และแนวคิดการพัฒนาแบบวงจรซ้อนชั้น (Double Loop) ที่จะยกระดับแนวคิดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน และสามารถพัฒนาไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ ตามแนวคิดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) **สามคำพ้อง...ลองศึกษาคล้ายสงสัย** นำเสนอ คำพ้อง 3 ประเภท คือ คำพ้องความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันแต่เขียนต่างกัน คำพ้องรูป เขียนเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน และคำพ้องเสียง คำที่ออกเสียงเหมือนกันแต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกัน เป็นองค์ความรู้ที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและชีวิตประจำวันได้ **การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เมทริกซ์** นำเสนอหลักการเบื้องต้นของการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเทคนิควิเคราะห์เมทริกซ์ การเตรียมและการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเมทริกซ์ไปจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน เพื่อแสดงให้เห็นจุดแข็งและจุดควรพัฒนาของผู้เรียน และนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ **การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน “แลก เสริม เต็ม ติด พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”** นำเสนอ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น **หนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567** นำเสนอผลการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567 โดยมีสาระสำคัญของหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านสามารถเลือกสรรหนังสือที่ดีและมีคุณภาพได้ตามความสนใจ

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากก็น้อย ขอขอบคุณที่ท่านให้ความสนใจ ติดตามวารสารวิชาการอย่างต่อเนื่อง แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

- 3 การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ : จากอดีตสู่มิติใหม่ของการเรียนรู้
ในสังคมร่วมสมัย
- 15 สามคำพ้อง...ลองศึกษากลายสงสัย
- 26 การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เมทริกซ์
- 35 การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน “ แลก เสริม เติม ติด พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ”
- 41 หนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์: จากอดีตสู่มิติใหม่ของการเรียนรู้ในสังคมร่วมสมัย

ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ

นักวิชาการศึกษานำนานุกรการพิเศษ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

เป้าหมายของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในเอกสารตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า “เพื่อให้เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ” (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) โดยกำหนดสาระประวัติศาสตร์ว่า “เรียนเกี่ยวกับเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก” เป้าหมายการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้พัฒนามาเป็นลำดับ กล่าวคือ ในช่วงปี 2555 เป็นต้นมา เริ่มให้ความสำคัญกับทักษะทางประวัติศาสตร์มากขึ้น วินัย พงศ์ศรีเพียร (อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ได้ให้ความหมายของประวัติศาสตร์ว่าหมายถึงการศึกษาเรื่องราวสำคัญๆ ที่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านต่างๆ ของมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่งบนพื้นฐานของการวิพากษ์ วิเคราะห์หลักฐาน เอกสารชั้นต้น และหลักฐานร่วมสมัยอื่นๆ เพื่อเข้าใจปัญหาในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเน้นไปที่การศึกษาหรือวิธีการศึกษาอันเป็นลักษณะเฉพาะของประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์จึงมีคุณค่าในทางการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการสร้างภูมิปัญญา (Intellectual Process) และวิธีการทางประวัติศาสตร์สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้ศึกษาให้เป็นนักคิด และปัญญาชนของสังคม

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย และแนวคิดการพัฒนาแบบวงจรซ้อนชั้น (Double Loop) ที่จะยกระดับแนวคิดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน และสามารถพัฒนาไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ ตามแนวคิดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ในอนาคตได้ด้วย

เป้าหมายที่สำคัญของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ คือ การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในมิติต่างๆ โดยมีแนวทางการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ สามารถจำแนกออกได้ 3 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) การเสริมสร้างความรู้พหุวัฒนธรรม (Enhancing

Collective Memory) เป็นการส่งเสริมให้เป็นพลเมืองที่รู้รากเหง้า เห็นความสำคัญของมรดกชาติ

2) การสอนระเบียบวิธี (Disciplinary) เป็นการสอนให้เป็นพลเมืองที่ได้รับพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ และ 3) การสอนด้วยการคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodern) เป็นการสอนให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ สามารถตั้งคำถาม และตรวจสอบที่มาของข้อมูล เรียนรู้ที่จะเห็นถึงความจริง ความต่างและการอยู่ร่วมกันในความแตกต่าง (Seixas 2000; The College Board. 2012; Assessment Resource Center for History, 2013 อ้างใน ศุภณัฐ พานา, 2563) ดังจะเห็นได้ว่าหลักสูตรปัจจุบันได้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งการเสริมสร้างความทรงจำร่วมมาสู่การสอนระเบียบวิธีที่เรียกว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) มากขึ้น ซึ่งต้องพัฒนาสู่การคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodern) ในยุคปัจจุบันที่เริ่มเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การศึกษาระดับสมรรถนะ การคิดออกแบบหลักสูตร และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จึงไม่ได้คิดจากเพียงกรอบของสาระวิชาประวัติศาสตร์เท่านั้น หากแต่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก การศึกษาโฉมใหม่เพียงรูปแบบเดียวไม่สามารถสนองต่อความหลากหลายได้ เนื่องจากผู้เรียนมีอัตราการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แนวทางการเรียนรู้ควรหลากหลายแนวทาง และผู้เรียนต้องได้เรียนรู้กับสิ่งที่มีความหมายกับตัวผู้เรียนเอง (Rose L. Colby, 2018) ในแง่การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์มีพัฒนาการก้าวหน้าไปกว่าที่กำหนดในหลักสูตรมาก หากมีการศึกษาและรวบรวมอย่างเป็นระบบก็จะเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้การปรับหรือพัฒนาหลักสูตรในอนาคตให้เหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น

เป้าหมายสำคัญของการเรียนรู้ในสังคมร่วมสมัย คือ **ความฉลาดรู้ทางประวัติศาสตร์ (Historical Literacy)** คือ ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของเหตุการณ์และสังคม สามารถเชื่อมโยงบริบทของมนุษยชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เชื่อมโยงอดีตต่อเนื่องถึงปัจจุบัน โดยถือเป็นบทเรียนที่นำมาใช้ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาและหาข้อสรุปมาใช้ประโยชน์ได้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2562)

การสอนให้ผู้เรียนมีความฉลาดรู้ทางประวัติศาสตร์ เริ่มจากการตั้งคำถามหลัก 8 คำถาม คือ 1) เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในอดีต 2) ใครเป็นผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ขึ้น 3) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใด 4) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่ไหน 5) เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร 6) ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น 7) เกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง 8) เหตุการณ์ทั้งหมดให้บทเรียนอะไร ผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความในอดีตได้อย่างอิสระตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ด้วยการออกแบบกิจกรรมที่อนุญาตให้ผู้เรียนสร้างการตีความด้วยตนเอง มากกว่าเพียงแค่ให้ผู้เรียนจดจำและตีความตามที่ผู้อื่นสร้างขึ้น ผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการชี้แนะแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สำหรับประวัติศาสตร์ไทยสอนให้เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

คุณค่าของประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน ช่วยสร้างความภูมิใจในชาติหรือเผ่าพันธุ์ ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพชนสั่งสมไว้ องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจถึงปัญหา สาเหตุของปัญหาและผลกระทบจากปัญหา ซึ่งก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากอดีต เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับปัจจุบัน และนำไปสู่อนาคต คุณสมบัตินี้ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพประชาชนในสังคมที่เจริญก้าวหน้าและมีพัฒนาการสูง

หรินวิทย์ กนกศิลปธรรม และคณะ (2563) ได้เสนอจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ กล่าวคือ หากครูต้องการนำเสนอเรื่องราว ถ่ายทอดวัฒนธรรม และมรดกของชาติ ครูควรสอนแบบการเสริมสร้างความทรงจำร่วม หากครูต้องการให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบสอบ อภิปราย ครูควรใช้การฝึกระเบียบวิธี (Disciplinary Practice) ทางประวัติศาสตร์ และถ้าครูต้องการเปิดกว้างแนวคิดทางสังคม โดยการตรวจสอบการตีความทางประวัติศาสตร์ เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง และข้อจำกัด (Call up the flaws and limitations) ครูควรใช้แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodern) ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนโดยแนวคิดการฝึกระเบียบวิธีและแนวคิดหลังสมัยใหม่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking Skills) ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ คือ กระบวนการสร้างคำอธิบาย ดีความหรือวิพากษ์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ตามความเข้าใจของตนเอง จากการตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนำหลักฐานนั้นมาสนับสนุนความคิดของตน ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์เป็นการคิดตามกรอบของช่วงเวลาหรือยุคสมัยที่ศึกษา เพราะสภาพการณ์ต่างๆ ในอดีตแตกต่างจากปัจจุบัน ผู้ที่ศึกษาจึงไม่ควรนำความรู้ ความสามารถ สภาพแวดล้อมในปัจจุบันไปตัดสินหรือตีความเหตุการณ์ในอดีต แต่ควรทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วยการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (National Center for History in the Schools, 1996; The College Board, 2012; Assessment Resource Center for History, 2013 อ้างใน หรินวิทย์ กนกศิลปธรรม และคณะ, 2563)

2. การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (Historical Empathy) การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลในเหตุการณ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกของตนโดยหลีกเลี่ยงปัจจุบันนิยม เพราะเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มีข้อจำกัดด้านบริบทแวดล้อม เงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ และความเชื่อที่แตกต่างจากปัจจุบัน ดังนั้นการนำแนวคิดและความรู้ในปัจจุบันไปตีความหรือตัดสินอดีตจึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ครูควรฝึกฝนให้ผู้เรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์โดยการยึดหลักฐานและบริบทของเหตุการณ์เป็นสำคัญ ตลอดจนไม่นำแนวคิดหรือความรู้ในปัจจุบันไปตีความหรือตัดสินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ (Barton & Levstik, 2004; Davison, 2012; Endacott & Brooks, 2013 อ้างใน ทรัพยวิทย์ กนกศิลปกรรม และคณะ, 2563)

3. มโนทัศน์การสอนประวัติศาสตร์ แนวคิดการสอนที่เน้นการคิดทางประวัติศาสตร์ งานการศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้การคิดทางประวัติศาสตร์ของ ทรัพยวิทย์ กนกศิลปกรรม และคณะ (2563) พบว่า การคิดทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การคิดด้านหลักฐานและแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (Source and Evidence) หมายถึง การใช้ความคิดเพื่อตรวจสอบหรือสรุปข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือจากหลักฐานและแหล่งข้อมูลต่างๆ มีมโนทัศน์ ดังนี้

- 1) ลักษณะของหลักฐาน (Identification) การจำแนกและประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน
- 2) ที่มาของหลักฐาน (Attribution) ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์หรือแรงจูงใจของผู้แต่งหรือผู้ผลิตหลักฐาน และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเหตุการณ์ต่างๆ ณ ช่วงเวลาที่แหล่งข้อมูลได้รับการบันทึก
- 3) บริบทของหลักฐาน (Contextualization) การทำความเข้าใจเนื้อหาในหลักฐาน โดยตั้งอยู่บนการเรียนรู้และตีความจากบริบทของประวัติศาสตร์นั้น
- 4) การตรวจสอบหลักฐาน (Corroboration) การตรวจสอบความถูกต้องและยืนยันความน่าเชื่อถือด้วยหลักฐานและแหล่งข้อมูลอื่นหลากหลายประเภทหรือหลากหลายชิ้น
- 5) การตีความหลักฐาน (Interpretation) การตีความหรือการสร้างเรื่องราวจากหลักฐานอย่างมีเหตุผล

องค์ประกอบที่ 2 การให้เหตุผลตามลำดับเวลา (Chronological Reasoning) หมายถึง การใช้ความคิดเพื่อวิเคราะห์และจัดเรียงเหตุการณ์ตามช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ และแสดงความสัมพันธ์ของเวลาระหว่างเหตุการณ์ เพื่ออธิบายถึงความเป็นเหตุและผลของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์ และประเมินค่าการเลื่อนไหลทางประวัติศาสตร์ เพื่อแสดงให้เห็นความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งการพิจารณาและประเมินค่าการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปว่าก่อให้เกิดความก้าวหน้าหรือเสื่อมถอย มีมโนทัศน์ ดังนี้

1) การลำดับเวลา เป็นการจัดเรียงเหตุการณ์ตามช่วงเวลา และแสดงความสัมพันธ์ของเวลาระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ

2) สาเหตุและผลของเหตุการณ์ เป็นการสอบถามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์

3) ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง (Continuity and Change)

4) ความก้าวหน้าและการเสื่อมถอย (Progress and Decline) เป็นการพิจารณาเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าหรือความเสื่อมถอย

องค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงมิติทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การใช้ความคิดเพื่อการเปรียบเทียบและประเมินข้อเท็จจริง การวิเคราะห์เนื้อหาเข้ากับบริบททางประวัติศาสตร์ และการเชื่อมโยงประเด็นจากเหตุการณ์หนึ่งไปอีกเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อให้เกิดบูรณาภาพ มีมโนทัศน์ดังนี้

1) การประเมินข้อเท็จจริง เป็นการอธิบาย เปรียบเทียบ และประเมินมุมมองหลากหลายด้านที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

2) เนื้อหากับบริบททางประวัติศาสตร์ เป็นการเชื่อมโยงกรณีเฉพาะของสถานที่และเวลากับบริบททางประวัติศาสตร์ที่กว้างขวางขึ้น

3) บูรณาภาพทางประวัติศาสตร์ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสาขาวิชาต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อประเด็นทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบที่ 4 การพิจารณาความสำคัญของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การใช้ความคิดเพื่อพิจารณาและให้เหตุผลว่าเหตุการณ์ บุคคล หรือพัฒนาการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในอดีตมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือไม่ อย่างไร

องค์ประกอบที่ 5 ความเข้าใจอดีตและมิติจริยธรรมทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การใช้ความคิด เพื่อพิจารณาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น การเข้าถึงความรู้สึนึกคิดของบุคคลในประวัติศาสตร์ การใช้ความคิดในการตัดสินใจการกระทำทางประวัติศาสตร์ การมองอดีตอย่างเป็นธรรม และการสะท้อนบทเรียนจากอดีต

แนวทางการพัฒนาการคิดทางประวัติศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับว่าสามารถเสริมสร้างทักษะทางประวัติศาสตร์ทั้งด้านการคิดและการปฏิบัติให้กับผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการ เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจ จากนั้นจึงค้นคว้าและรวบรวมหลักฐาน วิพากษ์ ตรวจสอบ เพื่อคัดเลือกหลักฐานที่น่าเชื่อถือ มาตีความ สังเคราะห์อย่างเป็นระเบียบแบบแผน และสรุปองค์รวมด้วยตนเอง หรือนิพนธ์งานศิลปะ (2562) ได้ประมวลแนวการสอนการคิดทางประวัติศาสตร์ไว้ ดังนี้

1. การสืบสอบเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

ถือเป็นหัวใจของหลักสูตรประวัติศาสตร์ และทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางประวัติศาสตร์และการคิดทางประวัติศาสตร์เพราะผู้เรียนได้สวมบทบาทเป็นนักสืบประวัติศาสตร์ที่กำลังค้นหาคำตอบต่อประเด็นทางประวัติศาสตร์ โดยอาศัยหลักฐานจากหลายแหล่งที่น่าเชื่อถือทั้งขั้นต้นและขั้นรอง ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนพยายามเข้าถึงข้อมูลจากหลักฐานขั้นต้นให้มากที่สุด ซึ่งการเรียนรู้ผ่านการสืบสอบนี้จะเป็นการเพิ่มพูนทักษะที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในงานภาคสนาม

2. การเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากหลักฐาน

ประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการของการโต้ตอบกับหลักฐาน การเรียนประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้จากหลักฐาน ด้วยการให้ผู้เรียนจัดการกับหลักฐาน ได้แก่ การสืบค้นแหล่งหลักฐานที่หลากหลาย การถกเถียงเกี่ยวกับหลักฐานที่พวกเขา กำลังศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างของหลักฐาน วิเคราะห์ข้อเขียนที่เป็นหลักฐานขั้นต้น และตรวจสอบหลักฐานขั้นต้นร่วมกับหลักฐานขั้นรอง การเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากหลักฐานจะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ตื่นตัว ผู้เรียนใช้ความคิดในการวิเคราะห์ความหลากหลายของหลักฐาน ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการอ่านและการจัดการกับข้อมูล รวมทั้งค้นหาความเห็นที่แตกต่างที่เกิดจากหลักฐาน โดยผู้สอนต้องเลือกหลักฐานให้เหมาะกับอายุของผู้เรียนให้สามารถอ่านเข้าใจ สร้างการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อจัดการกับหลักฐาน และสร้างแรงจูงใจในการอ่านหลักฐาน

3. การอ่านเอกสารแบบนักประวัติศาสตร์

การทำให้ผู้เรียนคิดแบบนักประวัติศาสตร์ประการหนึ่งคือ การฝึกให้ผู้เรียนอ่านแบบนักประวัติศาสตร์ เป็นการอ่านเอกสารเชิงวิเคราะห์ (Reisman, 2012) ได้พัฒนากลยุทธ์ 4 อย่าง สำหรับการอ่านแบบนักประวัติศาสตร์ คือ การพิจารณาด้านแหล่งข้อมูล (พิจารณาถึงผู้เขียนและจุดประสงค์ของการเขียน) การพิจารณาเพื่อทำความเข้าใจบริบทจากเอกสารให้กระจ่าง (Contextualization) การยืนยันข้อมูลในเอกสารโดยเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง และอ่านอย่างละเอียดเพื่อพิจารณาการใช้ภาษาและการใช้คำของผู้เขียน การอ่านแบบนักประวัติศาสตร์จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดการอภิปรายในเรื่องที่อ่าน รู้จักการตรวจสอบข้อเขียนก่อนตัดสินใจเชื่อข้อเขียนที่อ่านเท่ากับเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียน

4. การตีความประวัติศาสตร์โดยใช้จินตนาการเพื่อสวมบทบาทเป็นคนในอดีต

การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้มุมมองของคนในอดีตในการตีความประวัติศาสตร์ โดยให้ผู้เรียนใช้จินตนาการมองตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ที่กำลังดำเนินอยู่ ฝึกการใช้เหตุผลความรู้สึก และทักษะของคนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจินตนาการจะทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้เรียนกับคนในอดีตที่ห่างไกล ถือเป็นแนวทางพัฒนาให้มีความเข้าใจอดีตและความรู้สึกร่วมทางประวัติศาสตร์ (Historical Empathy)

5. การอภิปรายโดยอาศัยกลุ่มในการเรียนรู้ การให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นกับข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดทางประวัติศาสตร์ได้ เป็นการจุดประเด็นให้เกิดการอภิปรายหรือโต้เถียงเป็นกลุ่ม กระบวนการกลุ่มช่วยให้ลดการใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลาง ช่วยกันแสวงหาคำตอบที่ยากและซับซ้อน ส่งเสริมการสอบถามทางประวัติศาสตร์เพื่อแบ่งปันข้อมูลและการคิด

6. การฝึกตั้งคำถามต่อหลักฐานและประเด็นทางประวัติศาสตร์ การคิดทางประวัติศาสตร์จะได้รับการพัฒนาได้ดีเมื่อเกิดความสงสัยอย่างมีเหตุผล การสร้างความเข้าใจประวัติศาสตร์จึงต้องการการตีกรอบคำถามที่จำเป็นต่อคำตอบสำหรับข้อเท็จจริงที่สำคัญ เพราะการวินิจฉัยที่ผิดมักจะเกิดจากคำถามที่ถูกต้อง ดังนั้น บทบาทสำคัญของผู้สอนคือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามกับหัวข้อทางประวัติศาสตร์และวิเคราะห์คำตอบจากหลายๆ มุมมอง จากนั้นให้สำรวจหาหลักฐานมาสนับสนุนคำตอบ รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนตั้งคำถามถึงความถูกต้องของแหล่งข้อมูลด้วย

แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สังคมร่วมสมัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับยุคสมัยมากขึ้น จึงมีการศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางประวัติศาสตร์ ให้สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตได้มากขึ้น จำนวน 3 รายการ ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ร่วมรากอุษาคเนย์ : สานเสวนาเพื่อความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและสันติวัฒนธรรม เอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้นี้ เกิดจากการรวมตัวกันของประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อทบทวนการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศในสถานการณ์ที่เส้นพรมแดนที่เปิดกว้าง และผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น แต่พบว่าการศึกษาในฐานะเป็นมรดกความทรงจำของพลเมืองประเทศต่างๆ อาจนำไปสู่การสร้างความคิดแย้งกันได้ ดังที่ ดร.ชาลวาทย์ เกษตรศิริ ได้กล่าวไว้ว่า “ประวัติศาสตร์ที่ไม่ดี การศึกษาที่ไม่ดี (ส่งผลให้) ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ดี” (Bad History, bad education, bad neighbor relation) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2562) จึงเกิดเป็นโครงการนำร่องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Promoting Intercultural Dialogue and a Culture of Peace in SEA through Shared Histories) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาร่วมกับ UNESCO Bangkok โดยการสนับสนุนจากองค์กรการศึกษาเพื่อความเข้าใจนานาชาติแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia - Pacific Centre of Education for International Understanding: APCEIU) ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี มีประเทศอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 7 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน มีเป้าหมายที่จะแสวงหาแนวทางปลูกฝังให้เยาวชน มีความรู้ความเข้าใจด้านภูมิหลังทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของภูมิภาค

ซึ่งมีส่วนช่วยลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศอาเซียน เอกสารที่เป็นผลผลิตของโครงการประกอบด้วยชุดกิจกรรม 4 เรื่อง ได้แก่ 1) ผู้คนและพื้นที่ (People and Places) 2) ศูนย์กลางอำนาจสมัยโบราณ (Early Centres of Power) 3) ข้าวและเครื่องเทศ (Rice and Spices) และ 4) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และโลก (South - East Asia and the World) ในส่วนของประเทศไทยได้ดำเนินการแปลต้นฉบับเป็นภาษาไทย ทดลองใช้ในโรงเรียน 6 แห่ง และจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ “ประวัติศาสตร์ร่วมรากอุษาคเนย์: สานเสนาเพื่อความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและสันติวัฒนธรรม” ทั้งนี้ เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนวาระว่าด้วยการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship Education) ขององค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) (สามารถสืบค้นหนังสือได้จากเว็บไซต์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา <https://academic.obec.go.th>)

ภาพที่ 1 หนังสือประวัติศาสตร์ร่วมรากอุษาคเนย์ : สานเสนาเพื่อความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและสันติวัฒนธรรม

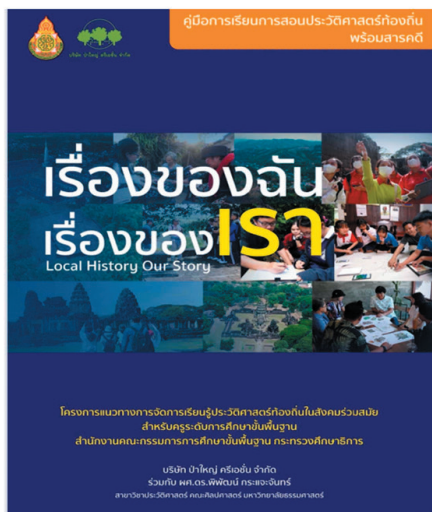
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Intangible Cultural Heritage: ICH) เป็นการดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (พ.ศ. 2546) ขององค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกลำดับที่ 171 โดยสมัครเข้าเป็นภาคี และมีผลในการเข้าเป็นสมาชิกอย่างสมบูรณ์ในวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559 โดยมีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญา ฯ และได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการทำงานของประเทศไทย ความสำคัญกับการศึกษา คือ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม นับวันก็จะเสื่อมสูญไปกับชีวิตของผู้คน การสงวน

รักษาเพื่อให้เป็นมรดกที่ยังมีชีวิต (Living Heritage) ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา เพื่อให้บทเรียนมีความหมายและใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สำนักงานกรุงเทพมหานคร (UNESCO Bangkok) สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) มูลนิธิการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไทย (Thai Civic Education Foundation) และศูนย์การอบรมนานาชาติด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ภายใต้การอุปถัมภ์ของยูเนสโก ได้จัดประชุมอบรมครูไทย - ลาว เรื่องการบูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Thai-Lao Teachers Training on Bringing Living Heritage to the Classroom) ณ จังหวัดอุดรธานี ผู้เข้าร่วมเป็นครูระดับมัธยมศึกษาผู้มีต้นทุนการเรียนรู้ด้านมรดกภูมิปัญญา จำนวน 40 คน จาก 20 จังหวัดในภาคอีสาน และจาก 4 แขวงของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ เชียงขวาง หลวงพระบาง เวียงจันทน์ และจำปาสัก รวมทั้งสิ้น 50 คน และการประชุม Follow-up Workshop “การบูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน” ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้พัฒนาเอกสาร “แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อเผยแพร่ให้ครูผู้สอนได้ศึกษาและเชื่อมโยงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไปบูรณาการในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความหมายสำหรับผู้เรียน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประกอบด้วย 1) ศิลปะการแสดง 2) งานช่างฝีมือดั้งเดิม 3) วรรณกรรมพื้นบ้าน 4) การละเล่นพื้นบ้าน กีฬา และศิลปะการป้องกันตัว 5) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล และ 6) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ซึ่งเอกสารดังกล่าวได้บรรจุแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งประสบการณ์การออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูที่เข้าร่วมโครงการ ที่สามารถบูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้ทั้งในวิชาประวัติศาสตร์และวิชาอื่นๆ

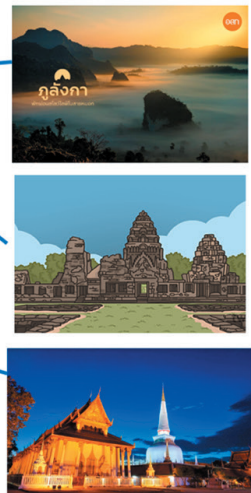
3. แนวทางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสังคมร่วมสมัย: เรื่องของฉัน เรื่องของเรา (Local History, Our Story) เป็นแนวทางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยเน้นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย มีหลักคิด 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ให้นักวิชาการได้ตีความใหม่ เน้นการศึกษาเพื่อความเข้าใจพัฒนาการ ความสัมพันธ์ และความแตกต่างหลากหลายของคนในสังคมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่เรียกว่า “ท้องถิ่น” ที่มีพลวัตเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา ผ่านวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) และยังหมายรวมถึงการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มิติอื่นๆ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์บาดแผล ประวัติศาสตร์สิ่งของ เป็นต้น 2) การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสำรวจทุนทางวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดในงานด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น

ในการพัฒนาแก้ปัญหาท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน หรือคนต่างวัย เกิดสำนึกร่วมในการอยู่อาศัยร่วมกันในมาตุภูมิหรือแผ่นดิน และนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับชาติ เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น โดยเฉพาะงานด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อให้การเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีความหมาย สามารถนำความรู้จากประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากให้ข้อมูลความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้แล้ว ยังแทรกสารคดีที่เป็นกรณีตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จำนวน 3 รายการ เข้าไปในเอกสารดังกล่าวประกอบด้วย 1) ชาวเมียนแห่งภูลังกา: ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแห่งขุนเขา 2) พินาย: ความรุ่งโรจน์จากอดีตถึงปัจจุบัน และ 3) เขาคากับพราหมณ์ เมืองนคร และศิลปะดิจิตล ซึ่งจะเป็นแรงบันดาลใจสำคัญให้ครูผู้สอนได้แสวงหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ต้อบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยมากขึ้น (ในปีการศึกษา 2567 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจะจัดพิมพ์เอกสารเล่มนี้สำหรับใช้ในการจัดการอบรมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่ในระบบออนไลน์ต่อไป)

• **พื้นที่เป้าหมาย**

- พินาย x Creative industry
- นครศรีธรรมราช x Digital art
- ภูลังกา พะเยา x wounded history

ภาพที่ 2 หนังสือแนวทางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสังคมร่วมสมัย: เรื่องของฉัน เรื่องของเรา (Local History, Our Story)

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีส่วนสำคัญในการสร้างสำนึกและความทรงจำร่วมกันให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาความฉลาดรู้ทางประวัติศาสตร์ การพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ สามารถตั้งคำถาม และตรวจสอบที่มาของข้อมูล เรียนรู้ที่จะเห็นถึงความจริง ความแตกต่าง และสามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย สร้างสำนึกของความเป็นพลเมืองในระดับต่างๆ ทั้งพลเมืองของท้องถิ่น พลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน พลเมืองโลก และพลเมืองดิจิทัล ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนการสอนประวัติศาสตร์ท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวคิดของ Jamais Casico (2020) ที่เรียกว่า BANI world กล่าวคือ เป็นโลกที่มีความเปราะบาง (Brittle) โลกที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวล (Anxious) โลกที่ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ไม่เป็นเส้นตรง (Nonlinear) และโลกที่ซับซ้อนและเข้าใจยาก (Incomprehensible) ส่งผลให้การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัย และเตรียมผู้เรียนให้อยู่ในโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการศึกษาบุกเบิกพรมแดนความรู้ (Frontier Research) มาใช้กับการพัฒนาแนวทางและการขับเคลื่อนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสังคมร่วมสมัย ด้วยการตีความประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้ครอบคลุมมิติการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่กว้างขวางมากขึ้น มากกว่าการศึกษาเชิงพื้นที่ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์สิ่งของ ประวัติศาสตร์บาดแผล 2) การเชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับศาสตร์แขนงอื่นๆ เช่น เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ให้การเรียนรู้ประวัติศาสตร์นำไปสู่การสร้างรายได้และพัฒนาเป็นอาชีพได้ 3) การเรียนรู้ที่ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) เช่น การสอนให้ภูมิใจในชาติ แต่ไม่คลั่งชาติอย่างล้นเกิน และ 4) การเชื่อมโยงการทำงานเชิงเครือข่ายการทำงานมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่บูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ช่วยยกระดับการศึกษาไปสู่ระดับร่วมกันระดับโลก ที่จะร่วมกันสร้างพลเมืองโลก และสอดคล้องกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในสังคมร่วมสมัย จึงเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่มีแนวโน้มบูรณาการศาสตร์ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้เข้าใจความหลากหลายของผู้คนในสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาแก้ปัญหาท้องถิ่น การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน การมีจิตสำนึกร่วมในการอยู่อาศัยร่วมกันในมาตุภูมิหรือแผ่นดินเกิด และนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับชาติ รวมทั้งช่วยให้เข้าใจกระบวนการในการสำรวจทุนทางวัฒนธรรม การต่อยอดด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนและคุณค่า (Adding Value) ให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2565). *การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภณัฐ พานา. (2563). แนวทางในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์: Guidelines for History Instruction. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 23 (2) (กรกฎาคม-ธันวาคม), 390-399. สืบค้นจาก <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/JOS/article/view/13300/10927>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ (literacy) ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สืบค้นจาก <https://online.fliphtml5.com/wbpvz/sbkk/#p=1>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). *การสอนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย หลากหลายวิธีเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). *ประวัติศาสตร์ร่วมรากอุษาคเนย์: สานเสวนา เพื่อความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและสันติวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- หริณวิทย์ กนกศิลปธรรม. (2562). *การพัฒนารูปแบบการโค้ชที่เสริมสร้างการคิดทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หริณวิทย์ กนกศิลปธรรม, และคนอื่นๆ. (2563). *การพัฒนาองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ การคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 14 (2). พฤษภาคม-สิงหาคม, 194-214.
- Jamais Cascio. (2020). *Facing the Age of Chaos*. Retrieved 2 October 2024, from <https://medium.com/@cascio/facing-the-age-of-chaos-b00687b1f51d>.
- Reisman, A. (2012). Reading like a Historian: A document-based history curriculum intervention in urban high schools. *Cognition and Instruction*, 30 (1), 86-112.
- Rose L. Colby. (2018). *Competency-Based Education: A New Architecture for K-12 Schooling*. Cambridge: Harvard Education Press.

สามคำฟ้อง... ลองศึกษาคล้ายสงสัย

เกรียงไกร เรื่องแก้ว
นักวิชาการอิสระ

บางครั้งอาจสงสัยว่าคำฟ้องกับคำไวพจน์เกี่ยวข้องกันอย่างไร คำตอบที่จะทำให้คล้ายสงสัยได้...ตามคำอธิบายความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กล่าวไว้ว่า ฟ้อง หมายถึง ต้องกัน ตรงกัน ซ้ำกัน เช่น ฟ้องรูป ฟ้องเสียง ฟ้องความ เห็นฟ้องด้วย ชื่อฟ้องกัน ส่วนไวพจน์ คือ คำที่เขียนต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาก เช่น มนุษย์กับคน โคกับวัว บ้านกับเรือน รอกับคอย ปากกับดง คำฟ้องความ ก็ว่า จากคำอธิบายข้างต้นจะเห็นว่า คำไวพจน์ ก็คือคำฟ้องความ ในความหมายของคำว่าฟ้องนั่นเอง คำฟ้องกับคำไวพจน์จึงมีความเกี่ยวข้องกันเฉกเช่นนี้ ดังนั้นในที่นี้ จึงขอกล่าวถึงคำฟ้อง 3 ประเภท คือ คำฟ้องความ คำฟ้องรูป และคำฟ้องเสียง

1. คำฟ้องความ หมายถึง คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันแต่เขียนต่างกัน คำๆ หนึ่งจะมีความหมายเหมือนกันแต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำที่เขียนและออกเสียงต่างกันแต่หมายถึง ผู้หญิงหรือหญิงงาม เหมือนกัน ได้แก่ คำว่า กัลยา กัญญา กานดา ดรุณี ดวงสมร มารศรี นางนุช นางลักษณ์ นารี ศรีสมร บังอร เยาวพา เยาวเรศ ยุพียง ยุพดี ยุพา สตรี

คำที่เขียนและออกเสียงต่างกันแต่หมายถึง พระจันทร์ เหมือนกัน ได้แก่ คำว่า ศศิธร รัชนิกร นิศากร จันทรา ดวงเดือน บุษบัน แสง แฉก (ฉะแหมง) วิรุ

คำที่เขียนและออกเสียงต่างกันแต่หมายถึง พระอาทิตย์ เหมือนกัน ได้แก่ คำว่า ตะวัน ทินกร ทิพากร ระวี ระพี สุริยะ สุริยา สุริย์ สุริยัน

คำที่เขียนและออกเสียงต่างกันแต่หมายถึง ท้องฟ้า เหมือนกัน ได้แก่ คำว่า นภา นภาลัย เวหะ เวหา เวहन เวหาส ทิฆัมพร อัมพร ศักคางค์ (คักคะนาง)

คำที่เขียนและออกเสียงต่างกันแต่หมายถึง แผ่นดิน เหมือนกัน ได้แก่ คำว่า ภูมิ ภูริ ภูวดล พสุธา พิภพ ปฐพี ปฐวี ปถพี ธรา ธาตรี ธรณี หล้า ไผท

คำฟ้องความหรือคำไวพจน์ ถือเป็นความงดงามของคำในภาษาไทย ซึ่งสื่อถึงมรดกทางวัฒนธรรมภาษาที่สืบทอดต่อๆ กันมาผ่านวรรณคดี และวรรณกรรมประเภทต่างๆ มักปรากฏในรูปแบบของบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ที่ต้องการใช้คำหลากหลายในความหมายที่เหมือนกันเพื่อความสละสลวยและไม่จำเจกับการใช้คำในบทประพันธ์นั้นๆ

ตัวอย่าง คำพ้องความเรื่อง อิเหนา เช่น

มาจะกล่าวบทไป	ถึงสามระตูผู้แก่ว้า
ร่วมพระบิดุเรศมารดา	เชษฐาครองปิ่นจะร่ากัน
มีราช อิดานารี	ชื่อสการะวาทรีสาวสรรพ
ระตูผู้น้องถนัดนั้น	ครองปักษมาหงันพระนคร
ท้าว มีพระราชาบุตร	ชื่อมาหยารัศมี ศรีสมร
อันองค์อนุชา บงอร	นามกรสังคามระตา
ระตูผู้น้องที่สุด	ครองเมืองชื่อบุศสิหนา
ไร้คู่ตุนาหงัน กัลยา	พระเชษฐาสงสารรำคาญใจ
จึงไปขอ อิดา ปะตาหว่า	มาทำวิวาท์การใหญ่
เสร็จแล้วเลิกพหลพลไกร	สามกษัตริย์จะไปพารา ฯ

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย : 2547 / 140-141)

คำประพันธ์ข้างต้นมีคำพ้องความ คือ อิดา กับ บุตรี ซึ่งหมายถึงลูกสาว และนารี ศรีสมร บงอร กัลยา ซึ่งหมายถึงผู้หญิง

ตัวอย่าง คำพ้องความเรื่อง ไกรทอง เช่น

แต่ปางหลังยังมี กุมภีล หนึ่ง	แต่ยาวถึงเส้นเศษตามเพศไสย
ชื่อโคจรเรื่องอิทธิฤทธิ์ไกร	ได้เป็นใหญ่ฝ่ายเหนือเชื้อ กุมภ
มีบริวารนับร้อยลอสะพรั่ง	คอยระวังปัจจามิตรทุกทิศา
ท้าวสำนัก ถ้ำ ทองห้อง ชลา	มีนัดดาชื่อว่าชาละวัน
บิดา ตายวาย ชีวามาแต่น้อย	ปู่ก็คอยรับรองประคองขวัญ
จนใหญ่มากกล้าหาญชาญณรงค์	ทั้งดุดันถือตัวไม่กลัวใคร
มีเมียสองมิ่งมิตรกนิษฐา	วิมาลาเลื่อมไฉรรณอันผ่องใส
เมื่ออยู่ใน คูหาชลา ลย์	กลับเพศได้ร่างกายกลายเป็นคน ฯ

(บุษย์ : 2552 / 1)

คำประพันธ์ข้างต้นมีคำพ้องความ คือ กุมภีล กับ กุมภา ซึ่งหมายถึงจระเข้ ถ้ำ กับ คูหา ซึ่งหมายถึง ช่องที่เป็นโพรงลึกเข้าไปในพื้นที่ดินหรือภูเขา ชลา กับ ชลาลัย ซึ่งหมายถึงน้ำ แม่น้ำ ทะเล และ ตาย กับ วาย ซึ่งหมายถึง ลื่นใจ ลื่นไปตามคราว

สรุปได้ว่า คำพ้องความ เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่เขียนต่างและออกเสียงต่างกัน ทั้งนี้เมื่อนำคำไปใช้ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมและถูกต้องตามเนื้อความที่กล่าวถึง

2. คำพ้องรูป หมายถึง คำที่เขียนเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกัน คำๆ หนึ่งจะเขียนเหมือนกันแต่ออกเสียงและความหมายต่างกัน ในการอ่านคำพ้องรูปนั้น ต้องรู้ความหมายของคำ และดูจากข้อความที่แวดล้อมคำนั้นเสียก่อน จึงจะอ่านได้ถูกต้อง เช่น ถ้าพบข้อความนี้

... เธอไปตลาดเพลาเข้าบังเอิญเพลารถหัก ... จะเห็นว่ามีคำที่เขียนเหมือนกันคือ คำว่า เพลา ถ้าไม่ได้ดูข้อความแวดล้อมอาจจะอ่านไม่ถูกต้องได้ ในที่นี้คำว่า เพลาเข้า ต้องอ่านว่า เพ-ลา เข้า ซึ่งหมายถึง กาล คราว เวลา ส่วนคำว่า เพลารถ ต้องอ่านว่า เพฺลา (เป็นคำควบกล้ำ) ซึ่งหมายถึง แกนสำหรับสอดในตุ้มรถ ดุมเกวียน

ตัวอย่าง คำพ้องรูป คำที่เขียนเหมือนกัน แต่ออกเสียงและมีความหมายต่างกัน เช่น

ตัวอย่างคำ	คำอ่าน	ความหมาย
ปรัก	(ปรัก)	เงิน
ปรัก	(ปะ-หฺรัก)	หัก
ตņu	(ตะ-นุ)	ตัว ตน ฉัน ข้าพเจ้า
ตņu	(ตะ-หฺนุ)	ชื่อเต่าทะเลชนิดหนึ่ง
เขมา	(เข-มา)	ความสบายใจ ความพ้นภัย
เขมา	(ชะ-เหมา)	ชื่อเครื่องยาสมุนไพรจำพวกหนึ่ง
เสลา	(เส-ลา)	ภูเขา หิน
เสลา	(สะ-เหฺลา)	ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง สวยงาม กลิ้ง
เสมา	(เส-มา)	เครื่องหมายบอกเขตโบสถ์
เสมา	(สะ-เหมา)	หญ้า
แซม	(แซม / ช-แ-ม)	ชื่อไม้ล้มลุกชนิดหนึ่ง ขึ้นตามชายน้ำ ชายป่า
แซม	(ชะ-แม)	คนเขมร เขียนเป็นแซมร ก็มี
แหน (หวงแหน)	(แหน / ห-แ-น)	กันไว้สำหรับตัว
แหน (จอกแหน)	(แหน / หน-แ)	ชื่อไม้ น้ำ ใบกลมเล็กๆ ลอยอยู่ตามน้ำนิ่ง
พลี	(พะ-ลี)	การบวงสรวง เครื่องบวงสรวง ส่วย การบูชา
พลี	(พลี)	เสียสละ เชิญเอามา
กรี	(กะ-รี)	ข้าง
กรี	(กรี)	โครงแข็งแหลมที่หัวกุ้ง

ตัวอย่างอ่านคำประพันธ์คำพ้องรูป ควรดูข้อความที่แวดล้อมหรือความหมายของคำ เพื่อจะอ่านคำนั้นได้ถูกต้อง เช่น

อิฐไปซื้อ**เพลา**รถ**เพลา**เย็น โอ่งเห็นคน**แซม**ถืดตัน**แซม**
 อ้วนโบกปูนใบ**เสมา**หน้ายิ้มแย้ม ออยกับแอมปลูก**เสมา**ข้างเสาธง
 ตูบวงสรวง**พลี**เทพปวงเทวา ขอโปรดมา**พลี**ให้ตั้งประสงค์
 ที่คลอง**โสน**แต้มตัด**โสน**และไผ่ตง **เสลา**ดงสวยงามใกล้**เสลา**
 คำพ้องรูปจักต้องดูที่ความหมาย จึงจักคลายสงสัยไขกังขา
 จำให้แม่นจำให้ซึ่งตรงอร่า แล้วปัญญาจักแก้ได้ตั้งใจเรา
 (เครือรัตน์ เรื่องแก้ว)

สรุปได้ว่า คำพ้องรูป เป็นคำที่มีรูปเหมือนหรือเขียนเหมือนกัน แต่ออกเสียงและมีความหมายต่างกัน ทั้งนี้เมื่อนำคำไปใช้ต้องดูข้อความที่แวดล้อมหรือดูความหมายของคำนั้นๆ

3. คำพ้องเสียง หมายถึง คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันและมีความหมายต่างกัน เช่น ใส-ไส-ไสย กาน-กาล-การ-การณ

คำพ้องเสียงมีทั้งคำในภาษาไทยและคำที่มาจากภาษาอื่น คำพ้องเสียงนั้นจะฟังแต่เสียงที่เปล่งออกมาเพียงอย่างเดียวไม่ได้เพราะเสียงของคำนั้นไม่ได้บอกให้รู้ว่ามีตัวสะกด ตัวการันต์ และมีความหมายว่าอย่างไร เช่น ถ้าออกเสียงว่า สาด เมื่อฟังแล้วอาจเข้าใจว่าเป็น สาด ศาสด์ ศาสน์ หรือสารท คำใดคำหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องดูคำหรือข้อความแวดล้อมจะได้รู้ว่าเสียง สาด คำใดหมายถึงคำที่ต้องการสื่อความถึงคำๆ นั้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจ และรู้ความหมายของคำได้ชัดเจนถูกต้อง

เมื่อมีปัญหาที่อาจเข้าใจสับสนในความหมายของคำพ้องเสียง เบื้องต้นจึงแก้ปัญหานี้โดยให้ใช้เป็นคำซ้อนแทน เพื่อจะได้เข้าใจและรู้ความหมายของคำนั้นๆ ได้ คำซ้อนที่นำมาใช้ เช่น เสื่อสาด ศิลปศาสตร์ สารศาสน์ ตรุษสารท เป็นต้น

ตัวอย่างคำพ้องเสียงที่แบ่งเป็นหมวดตามตัวอักษร

คำพ้องเสียงหมวด ก ได้แก่

การ	หมายถึง	งาน เรื่อง ฐานะ หน้าที่
กาล	หมายถึง	เวลา ครั่ง คราว
กานต์	หมายถึง	เป็นที่รัก
กานท์	หมายถึง	บทกลอน
กาญจน์	หมายถึง	ทอง
กต	หมายถึง	ชื่อมาตราแม่กต ชื่อปลาไม่มีเกล็ด ชื่อนกชนิดหนึ่ง บังคับลง ช่ม
กช	หมายถึง	ดอกบัว
กฎ	หมายถึง	ข้อกำหนด ตรา
กันต์	หมายถึง	ตัด โทน
กัลป์	หมายถึง	ระยะหนึ่งในช่วงเวลาอันยาวนาน
กัณฐ์	หมายถึง	คอ
กัณฑ์	หมายถึง	เรื่อง หมวด ตอน ส่วนของเรื่อง
กรรม	หมายถึง	หุ

เกษียณ	หมายถึง	สิ้นไป
เกษียณ	หมายถึง	ข้อความที่เขียนแทรกไว้
เกษียร	หมายถึง	น้ำนม

กัณดาร	หมายถึง	ป่าดง ทางลำบาก
กัณดาล	หมายถึง	กลาง

เกียจ	หมายถึง	คด ไม่ซื่อ โกง คร้าน
เกียด	หมายถึง	ก้น ปาดให้เสมอ
เกียรติ	หมายถึง	ชื่อเสียง ความมีหน้ามีตา

คำพ้องเสียงหมวด ข ได้แก่

ขัน	หมายถึง	ภาชนะสำหรับตักหรือใส่น้ำ เสียงร้องของไก่
ขันธ	หมายถึง	ตัว หมู กอง พวก หมวด
ขันท์	หมายถึง	ภาค ตอน ท่อน ส่วน ก้อน ขึ้น
ขรรค์	หมายถึง	อาวุธสำหรับฟันแทงชนิดหนึ่งมีคมสองข้าง

ขัย	หมายถึง	ความสิ้นไป เรียกว่าอายุขัย
ไข	หมายถึง	หมุน เปิดหรือทำให้หลุดออก

คำพ้องเสียงหมวด ค ได้แก่

คด	หมายถึง	ดักข้าวสุกออกจากหม้อ ลักษณะไม่ตรงตลอด
คต	หมายถึง	ถึงแล้ว ไปแล้ว
คช	หมายถึง	ช้าง ช้างพลาย

คัล	หมายถึง	เผ้า
คันธ	หมายถึง	กลิ่นหอม
ครรรภ์	หมายถึง	ท้อง

คราด	หมายถึง	เครื่องมือทำไร่ทำนา
คราส	หมายถึง	กิน จับ ถือ

คำพ้องเสียงหมวด จ ได้แก่

จัน	หมายถึง	ซื้อต้นไม้ชนิดหนึ่งผลเมื่อสุกจะเหลืองหอม กินได้
จันทน์	หมายถึง	ชื่อไม้หอมชนิดหนึ่งใช้ทำยาไทยและปรุงเครื่องหอม
จันทร์	หมายถึง	ดวงเดือน ชื่อวันที่สองของสัปดาห์
จันท์	หมายถึง	น้ำเมา น้ำจันท์

โจทย์	หมายถึง	คำถามในวิชาคณิตศาสตร์
โจทก์	หมายถึง	ผู้กล่าวหา บุคคลผู้ฟ้องคดีต่อศาล
โจษ	หมายถึง	พูดกันเชิงแซ่ เล่าลือกันอื้ออึง

คำพ้องเสียงหมวด ข และ ทร (ออกเสียง ข) ได้แก่

โซม	หมายถึง	เปียกทั่ว
โซรม	หมายถึง	รุมกัน ช่วยกัน
โทรม	หมายถึง	เสื่อมสภาพเดิม พังทลาย รุมกัน

คำพ้องเสียงหมวด ท และ ธ ได้แก่

ทัน	หมายถึง	เสร็จ หรือถึงตามที่กำหนด
ทันต์	หมายถึง	โทษ
ธัญ	หมายถึง	ข้าว

ทัด	หมายถึง	เอาสิ่งของเหน็บหู ด้านไว้ เท้าเทียม
ทัดน์	หมายถึง	ความเห็น การเห็น การแสดง
ธัช	หมายถึง	ธง

เทศ	หมายถึง	ต่างประเทศ ท้องถิ่น
เทศน์	หมายถึง	การแสดงธรรมสั่งสอนในทางศาสนา (เทศนา)

(คำพ้องเสียงที่มักเขียนผิดอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งต้องดูคำแวดล้อมให้ดีจึงจะเขียนได้ถูกต้อง เช่น ต่างประเทศ พระเทศน์ ศีกษานิเทศก์ หนังสืออุเทศ และป้ายนิเทศ)

คำพ้องเสียงหมวด น ได้แก่

นัย	หมายถึง	ข้อสำคัญ ความหมาย แนวทาง
นัยน์	หมายถึง	ดวงตา
ไน	หมายถึง	คำตรงข้ามกับนอก แห่ง ของ (หมาใน / เหล็กใน)
ไน	หมายถึง	เครื่องปั่นด้ายด้วยมือ ชื่อปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง

นาฏ	หมายถึง	นางละคร นางพ่อนรำ (คำที่ใช้กับนาฏ เช่น นาฏกรรม นาฏดนตรี นาฏศิลป์ นาฏยศาสตร์)
นาด	หมายถึง	ทอดแขนให้อ่อนงาม เอื้องกราย มักใช้คู่กับ นวยนาด
นาถ	หมายถึง	ที่พึ่ง ผู้เป็นที่พึ่ง ใช้กับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
นาท	หมายถึง	ความบันลือ เสียงร้อง เสียงบันลือ ใช้กับ กัมปนาท (เสียงกึกก้อง เสียงบันลือ)
นาศ	หมายถึง	ความเสื่อม การทำลาย ความป่นปี้ ใช้กับ พินาศ

คำพ้องเสียงหมวด บ ได้แก่

บาด	หมายถึง	ทำให้เป็นแผลด้วยของมีคม บาดแผล
बात	หมายถึง	ตก ตกไป (ปัญหา बात)
บาตร	หมายถึง	ภาชนะสำหรับภิกษุ สามเณรใช้รับอาหาร
บาท	หมายถึง	มาตราเงินไทย มีค่าเท่ากับ 100 สตางค์
บาศ	หมายถึง	บ่วง (บ่วงบาศ : เชือกที่ทำเป็นวงสำหรับโยนไปคล้อง)
บาศก์	หมายถึง	ลูกเต๋า ลูกสกา ปริมาณของวัตถุโดยคำนวณทั้งยาว กว้าง และลึกหรือหนา

คำพ้องเสียงหมวด ป ได้แก่

ประพาด	หมายถึง	พัด กระพือ
ประพาส	หมายถึง	ไปต่างถิ่นหรือต่างแดน
ประภาษ	หมายถึง	ตรัส พูด บอก
ประภาส	หมายถึง	แสงสว่าง
ประสบ	หมายถึง	พบ พบปะ พบเห็น (ประสพการณ์)
ประสพ	หมายถึง	การเกิดผล (ประสพผลสำเร็จ)

คำพ้องเสียงหมวด พ และ ภ ได้แก่

พัด	หมายถึง	เครื่องโบกหรือกระพือลม ปัด โบก หมุน
พัฒน์	หมายถึง	ความเจริญ
พัสดุ	หมายถึง	ผ้า
พัทธ์	หมายถึง	ผูก ติด เนื่อง
ภัจ	หมายถึง	คนรับใช้
ภัต (ภัตตรา)	หมายถึง	อาหาร ข้าว

พาด	หมายถึง
ภาชนะ ภาสน์	หมายถึง
พาท	หมายถึง
พาสน์	หมายถึง

กาย ทอด พิง วางทาบลง
การพูด
คำพูด ถ้อยคำ
เครื่องนุ่งห่ม การนุ่งห่ม การอยู่ ทำให้หอม

คำพ้องเสียงหมวด ม ได้แก่

มาด	หมายถึง
มาตร	หมายถึง
มาศ	หมายถึง
มาส	หมายถึง

เรือนชนิดหนึ่ง ท่าทาง มุ่ง หมายถึง คาดไว้
เครื่องวัดต่างๆ สักว่า แม้วา (มาตร : มาตรการ
มาตรฐาน มาตรม้วน มาตราว่า)
ทอง กำมะถัน
เดือน พระจันทร์

มณฑ	หมายถึง
มนต์ มนตร์	หมายถึง
มล	หมายถึง

ของมันๆ น้ำเมา สุรา
คำศักดิ์สิทธิ์ คำสำหรับสวด
ความมัวหมอง ความสกปรก สนิม เหงื่อไคล

มุก	หมายถึง
มุข	หมายถึง

ชื่อหอยทะเลชนิดหนึ่ง
หน้า ปาก ทาง หัวหน้า

เมิน	หมายถึง
เมล	หมายถึง

เพื่อนหน้าเสี้ย ไม่ดู ไม่แล
ดู

คำพ้องเสียงหมวด ย ได้แก่

ยัญ	หมายถึง
ยันต์	หมายถึง
ยันตร์	หมายถึง

การบูชา การบวงสรวงอย่างหนึ่งของพราหมณ์
รูปต่างๆ ที่เขียนลงบนแผ่นโลหะหรือบนผ้า
ลงอักขระเป็นของขลัง
ยันตร์ เครื่องกลไก

เยา	หมายถึง
เยาว์	หมายถึง

เบา อ่อน น้อย ใช้กับราคาย่อมเยา
อ่อนวัย รุนหนุ่ม รุนสาว ใช้กับเยาว์วัย เยาวชน

คำพ้องเสียงหมวด ร ได้แก่

รมณี	หมายถึง	นาง ผู้หญิง
รมณีย์	หมายถึง	น้าบัณฑิต น้าสนุก
รหัส	หมายถึง	ความลึกลับ ความลับ
ระหัด	หมายถึง	เครื่องวิดน้ำอย่างหนึ่งเป็นราง
ราบ	หมายถึง	เรียบเสมอพื้น ไม่มีลุ่มๆ ดอนๆ
ราพณ์	หมายถึง	ยักษ์

คำพ้องเสียงหมวด ล ได้แก่

ลาน	หมายถึง	ที่เตียน ที่ว่าง สนาม
ลาญ	หมายถึง	แตก หัก ทำลาย
เล่า	หมายถึง	พูด บอกเรื่องราว
เหล้า	หมายถึง	น้ำเมา สุรา
ลักษณะ	หมายถึง	จดหมาย เรียกเต็มว่า อักษรลักษณะ
ลักษมณ์	หมายถึง	ชื่อน้องของพระรามในเรื่องรามเกียรติ์

คำพ้องเสียงหมวด ว ได้แก่

วณิช	หมายถึง	พ่อค้า ผู้ทำการค้า
วณิชย์	หมายถึง	การค้าขาย
วันทน	หมายถึง	การไหว้ การเคารพ (วันทนา)
วัลก์	หมายถึง	เปลือกไม้ เปลือกปลา
วัลย์	หมายถึง	เถาวัลย์ ไม้เถา

คำพ้องเสียงหมวด ศ และ ส ได้แก่

ศีล	หมายถึง	เปลือกไม้
สันต์	หมายถึง	เงียบ สงบ สงัด
สรร	หมายถึง	เลือก คัด (คัดสรร)
สรรค์	หมายถึง	สร้างให้มีให้เป็นขึ้น (สร้างสรรค์)

สรรพ	หมายถึง	ทุกสิ่ง ทั้งปวง ทั้งหมด
สันต์	หมายถึง	ป่า
สันห์	หมายถึง	เกลี้ยงเกลา อ่อน นุ่ม สุภาพ งาม
ศाप	หมายถึง	คำแข่ง การด่า
สาป	หมายถึง	คำแข่งให้เป็นไปต่างๆ ของผู้มีฤทธิ์อำนาจ เช่น เทวดา แม่มด ใช้กับ สาปแช่ง
ساب	หมายถึง	กลืนเหม็นชนิดหนึ่ง ผ้าทาบที่อกเสื้อสำหรับ ติดดุมและเจาะรังดุม (سابเสื้อ) ห่วงน้ำใหญ่ คล้ายบึงแต่โตกว่า (ทะเลสาบ)
ศูล	หมายถึง	หลาว เหล็กแหลม ยอด
ศุนย์	หมายถึง	ตัวเลข 0 หายสิ้นไป ว่างเปล่า จุดกลาง
สูญ	หมายถึง	ทำให้หายสิ้นไป

คำพ้องเสียงหมวด ห ได้แก่

เห็จ	หมายถึง	เหาะไปในอากาศ เร็ว
เห็ด	หมายถึง	ส่วนของราที่ออกเป็นดอก
หัด	หมายถึง	ชื่อโรคติดต่อชนิดหนึ่ง ฝึก ทำให้ชำนาญ
หัต	หมายถึง	ทำลาย
หัตถ์	หมายถึง	มือ ศอกหนึ่ง งวงช้าง
หัส	หมายถึง	การหัวเราะ การรื่นเริง

คำพ้องเสียงหมวด อ ได้แก่

อาภาส	หมายถึง	รัศมี แสงสว่าง
อาพาธ	หมายถึง	อาการป่วยของพระภิกษุ
อาสิญจ์	หมายถึง	โปริย รด หลั่ง ประพรม
อาสิน	หมายถึง	ผลประโยชน์จากรายได้อันเกิดจากต้นผลไม้ (มลายู : ผลประโยชน์รายได้)

สรุปได้ว่า คำพ้องเสียง เป็นคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนและความหมายต่างกัน ซึ่งควรต้องดูความหมายของข้อความที่มาแวดล้อมเพื่อจะได้เขียนคำนั้นได้ถูกต้อง

คำพ้องในภาษาไทยทั้ง คำพ้องความ คำพ้องรูป และคำพ้องเสียง มีประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนและในชีวิตประจำวันได้ ดังนี้

1. สามารถอ่านคำหรือพูดได้ถูกต้องและสื่อความหมายได้ตรงตามเจตนาของสารที่ต้องการสื่อทั้งที่เป็นคำและประโยค เช่น คำว่า เสลา เราจะอ่านหรือพูดให้ถูกต้องได้ก็ต้องดูบริบทแวดล้อมหรือประโยค

พื่อเห็นต้นเสลา (สะ-เหลา) ขึ้นอยู่ใกล้ๆ เสลา (เส-ลา / ภูเขา หิน)

2. สามารถเขียนสื่อสารได้ถูกต้องแม้มีเสียงของคำพ้องกัน โดยการใช้คำซ้อนเข้ามาที่จะทำให้รู้ความหมายของคำนั้นๆ ได้ชัดเจน และทำให้มีคำใช้เพิ่มขึ้น เช่น คำว่า เสื้อ**สา**ด วิทยาศาสตร์**สา**ร**ศา**สน์ ตรุษ**สา**ร**ท**

3. สามารถเรียนรู้และสืบทอดถ้อยคำที่เป็นมรดกวัฒนธรรมภาษาที่สละสลวยงดงามของคำในภาษาไทยได้ ซึ่งจะพบบ่อยในชีวิตประจำวัน โดยการเขียนผ่านบทประพันธ์ ประเภทร้อยกรอง หรือวรรณกรรมที่เราเลือกสรรคำได้หลากหลายในความหมายที่เหมือนกัน ทำให้รู้จักคำมากขึ้นและไม่จำเจกับการใช้คำในการเขียนบทประพันธ์หรือวรรณกรรม เช่น เมื่อต้องการจะเขียนถึง ดอกไม้ ก็สามารถเขียนคำที่มีความหมายว่า ดอกไม้ ได้หลายคำ อาทิ มาลี มาลา สุมาลี ผกา ผกามาศ บุหงา บุขบา บุขบัน บุขบง บุปผา และโกสุม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย ทองหล่อ. (2554). *หลักภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 53). กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.
- เครือรัตน์ เรืองแก้ว. (2553). *สื่อรักษ์ภาษาไทย ระบบเสียงและชนิดของคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ปาเจรา.
- บุษย์. (2552). *หนังสือชุดภาษาไทยของคุรุสภา ไกรทอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สกสค.ลาดพร้าว.
- พระพุทธเลิศหล้านภาลัย,พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2547). *หนังสือชุดภาษาไทยของคุรุสภา อีเหินา เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ฉะเชิงเทรา : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เมทริกซ์

ธีรวัฒน์ ศรีบุญมย์

ครูโรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง

การทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เมื่อครูเข้าใจพื้นฐานความรู้ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแล้วครูจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้การสนับสนุนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลได้นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรมที่ตรงกับ ความสนใจและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทำให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ดังนั้น การทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลมีความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ดังที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2564 โดยทุกตำแหน่งจะต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนและรายวิชา เพื่อใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนรายบุคคลและประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน ดังนั้น การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน ครูจำเป็นต้องดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเป็นลำดับแรก

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเป็นลำดับแรกจะทำให้ครูทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีจุดสนใจ จุดที่ควรพัฒนา ปรับปรุงอยู่จุดใด และเกี่ยวข้องกับเรื่องใด โดยดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เช่น ภูมิหลังทางครอบครัว ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร พัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมไปถึงค่านิยม ความสนใจ ความถนัด ศักยภาพ ความต้องการจำเป็น ตลอดจนปัญหาและข้อจำกัดของผู้เรียน ซึ่งล้วนเป็นข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้จากครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา ครูแนะแนว หรือแม้กระทั่งตัวผู้เรียนเอง ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลนั้นสามารถเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างหลากหลาย นำไปสู่การสนับสนุน การสร้างแรงจูงใจ การตัดสินใจปรับเปลี่ยนวิธีสอน และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

สภาพปัญหาการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ส่วนใหญ่มักประสบปัญหาไม่ทราบว่า จะเลือกใช้ข้อมูลใดมาวิเคราะห์ ประกอบกับผู้เรียนที่มีจำนวนมากจึงทำให้ครูจำเป็นต้องเลือกใช้ ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะเกรดเฉลี่ยมาวิเคราะห์แบ่งกลุ่ม เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และ ทันเวลา อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ที่ได้อาจสะท้อนสารสนเทศของผู้เรียนได้ไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร เช่น ขาดการพิจารณาถึงอารมณ์ ความถนัด ความสนใจ เป็นต้น ดังนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความหลากหลายโดยเลือกใช้ข้อมูลผู้เรียนหลายมิติมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้สารสนเทศเชิงลึก และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เมทริกซ์เป็นวิธีการวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้เมทริกซ์กับข้อมูลของผู้เรียน 2 ชุด ซึ่งจะทำให้เห็นข้อมูลในหลายมิติมากยิ่งขึ้น สะดวก ให้สารสนเทศเชิงลึกเป็นประโยชน์ และสื่อสารต่อผู้อ่านได้ดี บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอ การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเทคนิควิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล หลักการเบื้องต้นของการวิเคราะห์เมทริกซ์ การเตรียมข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์เมทริกซ์ การนำผลไปจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน และข้อเสนอแนะ เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลตามความเข้าใจของครูส่วนใหญ่มักหมายถึงการจัดกลุ่ม หรือจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น การจำแนกกลุ่มผู้เรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยในรายวิชานั้นๆ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเก่ง คือ ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยที่ 3.50 - 4.00 กลุ่มกลาง คือ ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยที่ 2.50 - 3.49 กลุ่มอ่อน คือ ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยที่ 1.50 - 2.49 และกลุ่มที่คาดว่าจะควรได้รับการพัฒนาพิเศษ คือ ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หรือได้รับผลการเรียน 0 ร มส แล้วจึงนำไปออกแบบและวางแผน การจัดการเรียนรู้ต่อไป การจัดกลุ่มในลักษณะดังกล่าวเป็นการจัดกลุ่มแบบคร่าวๆ รวดเร็ว แต่ไม่ได้คำนึงถึงคุณลักษณะอื่นๆ ของผู้เรียน เช่น อารมณ์ เจตคติ ความถนัดในวิชาอื่นๆ หรือ กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า แม้ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนจะไม่สามารถ เรียนในวิชาอื่นได้ดี หรือผู้เรียนอาจมีทักษะอื่นสูงก็ได้ ในทางตรงกันข้ามผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสูง อาจมีทักษะหรือความสามารถอื่นๆ ต่ำก็ได้ หรือเป็นผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยและทักษะสูง/ต่ำ ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

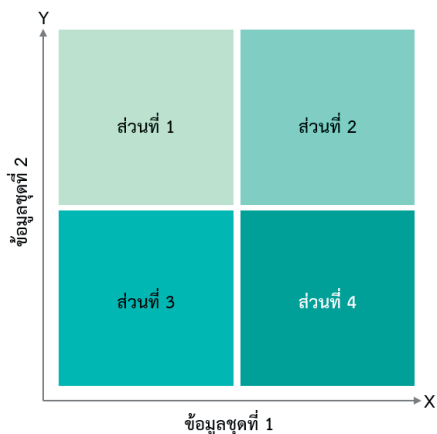
ตาราง 1 การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเกรดวิชาภาษาไทย

นักเรียน	เกรดเฉลี่ย		ความหมาย/การแปลผล
	GPAX	ภาษาไทย	
นักเรียน A	สูง	ต่ำ	หมายถึง เด็กเรียนเก่ง หรืออ่อนวิชาภาษาไทย
นักเรียน B	ต่ำ	สูง	หมายถึง เด็กเรียนอ่อน หรือเรียนวิชาภาษาไทยได้ดี

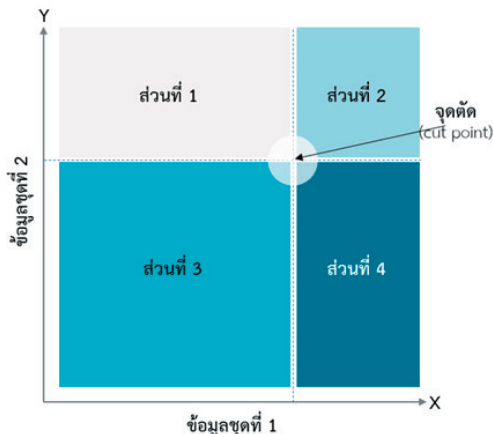
ตัวอย่างการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเกรตวิชาวาษาไทย จะสามารถจำแนกผู้เรียนได้ 2 กลุ่มคือกลุ่มสูง (ผู้เรียน B) และกลุ่มต่ำ (ผู้เรียน A) แต่เมื่อลองพิจารณาพร้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย (GPAX) แล้ว จะพบปัญหาความคลุมเครือและลำบากต่อการจำแนกผู้เรียนให้อยู่ในกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อนจนไม่สามารถหาข้อสรุปได้ ดังตาราง 1 ดังนั้น การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลจากข้อมูลเพียงด้านเดียว มิติเดียว อาจทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น ไม่อาจได้ข้อมูลเชิงลึกมาอธิบายพฤติกรรมของผู้เรียนได้ ขณะที่การวิเคราะห์ข้อมูลหลากหลายด้าน หลายมิติ จะทำให้ได้ข้อมูลและลักษณะสำคัญของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ดังเช่นการพบว่า แม้ผู้เรียน B มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำแต่สามารถเรียนในวิชาภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การนำผลการวิเคราะห์เชิงลึกนี้ไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

หลักการเบื้องต้นของการวิเคราะห์เมทริกซ์

การวิเคราะห์เมทริกซ์เป็นหลักการกว้างๆ ทางคณิตศาสตร์ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เมทริกซ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วยให้ค้นหารูปแบบและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด ได้ง่ายขึ้น โดยการแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งสองชุด ผ่านจุดตัด (cut-off score) ที่ใช้แบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง - ต่ำที่กำหนด หรือเกณฑ์ที่เห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด

ภาพ 1 การแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนเท่ากัน

ภาพ 2 การแบ่งข้อมูลเป็น 4 ส่วนจากจุดตัด

ภาพ 1 และ 2 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลชุดที่ 1 บนแกน X และข้อมูลชุดที่ 2 บนแกน Y ภาพ 1 เป็นการแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนเท่ากัน ขณะที่ภาพ 2 เป็นการแบ่งข้อมูลเป็น 4 ส่วนจากจุดตัด (cut point) ซึ่งอาจมาจากค่าเฉลี่ยหรือเกณฑ์ที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับใช้เป็นเกณฑ์แบ่งข้อมูลแต่ละชุดออกเป็น 2 ส่วน จะเห็นได้ว่าแต่ละส่วนนั้นมีจำนวนไม่เท่ากัน ส่วนที่ 3 มีจำนวนนักเรียนมากที่สุด ในขณะที่ส่วนที่ 2 มีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุด ดังนั้นการแบ่งข้อมูลเป็น 4 ส่วนจากจุดตัดนั้นข้อมูลที่ได้แต่ละส่วนอาจแตกต่างกันออกไปและไม่จำเป็นต้องเท่ากันเสมอไป

การเตรียมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การเตรียมข้อมูล ขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์เมทริกซ์ คือ การเตรียมข้อมูลของผู้เรียน 2 ชุด โดยข้อมูลแต่ละชุดจะต้องมีนัยของความสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือข้อมูลมีรูปแบบการตอบข้อมูลสองชุดหรือ การตอบสนองคู่ (dual-response format) ในรูปแบบมาตรฐานค่า อย่างไรก็ตาม ลักษณะข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิเคราะห์หามีได้กำหนดตายตัวเสมอไป สิ่งสำคัญคือครูผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงสารสนเทศที่ต้องการ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ระหว่างข้อมูลทั้งสองชุด ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลจะสามารถกำหนดให้อยู่บนแกน X, Y ได้หรือไม่ หรือสามารถนำมาไขว้กันได้หรือไม่ ตัวอย่างข้อมูลดังตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 ข้อมูลและลักษณะข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เมทริกซ์

แกน X		แกน Y	
ข้อมูลชุดที่ 1	ลักษณะข้อมูล	ข้อมูลชุดที่ 2	ลักษณะข้อมูล
เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX)	0.00 - 4.00	เกรดเฉลี่ย วิชาภาษาไทย	0,1.0,1.5,...,4.00
เกรดเฉลี่ยวิชา คณิตศาสตร์	0,1.0,1.5,...,4.00	ผลประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ฯ	1, 2, 3
คะแนนการเขียน	1-10	คะแนนการอ่าน	1 - 10
เกรดเฉลี่ย วิชาภาษาอังกฤษ	0,1.0,1.5,...,4.00	คะแนนการเขียน เรียงความ	1 - 10
ระดับความพึงพอใจ	1, 2, 3, 4, 5	คะแนนคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1, 2, 3

ตาราง 3 ข้อมูลที่มีรูปแบบการตอบข้อมูลสองชุดหรือการตอบสนองคู่ (dual-response format)

แกน X		แกน Y	
ข้อมูลชุดที่ 1	ลักษณะข้อมูล	ข้อมูลชุดที่ 2	ลักษณะข้อมูล
ระดับที่คาดหวัง ในปีที่ผ่านมา	1 - 7	ระดับที่การปฏิบัติ ที่ผ่านมา	1 - 7
สภาพที่คาดหวัง	1, 2, 3, 4, 5	สภาพที่เกิดขึ้นจริง	1, 2, 3, 4, 5
สภาพที่ควรจะเป็น	1, 2, 3, 4, 5	สภาพที่เป็นอยู่	1, 2, 3, 4, 5

การเตรียมข้อมูลในการวิเคราะห์เมทริกซ์ของผู้เรียน A B C D E F G H I และ J จำนวนนักเรียน 10 คน โดยใช้คะแนนการอ่าน (แกน X) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.0 และคะแนนการเขียน (แกน Y) คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.7 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน รายละเอียดตาราง 4

ตาราง 4 เตรียมข้อมูล

นักเรียน	คะแนนการอ่าน (10 คะแนน)	คะแนนการเขียน (10 คะแนน)
1.นักเรียน A	8	8
2.นักเรียน B	8	4
3.นักเรียน C	6	5
4.นักเรียน D	5	4
5.นักเรียน E	7	6
6.นักเรียน F	4	2
7.นักเรียน G	2	1
8.นักเรียน H	3	7
9.นักเรียน I	2	3
10.นักเรียน J	5	7
คะแนนเฉลี่ย	5.0	4.7

(2) การกำหนดเกณฑ์และจุดตัด (cut-off score) การกำหนดจุดตัดเป็นเกณฑ์ที่ใช้ข้อมูลแต่ละชุดออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนน มัธยฐาน ฐานนิยมหรือเกณฑ์ที่ผู้สอนเห็นว่าเหมาะสม จากตาราง 4 จะใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นจุดตัด โดยคะแนนการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 5.0 คะแนน และคะแนนการเขียนเฉลี่ยเท่ากับ 4.7 คะแนน จะสามารถแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น

- แกน X คะแนนการอ่าน

คะแนนการอ่าน

0 - 5

คะแนน อยู่ในกลุ่มต่ำ

คะแนนการอ่าน

6 - 10

คะแนน อยู่ในกลุ่มสูง
- แกน Y คะแนนการเขียน

คะแนนการเขียน

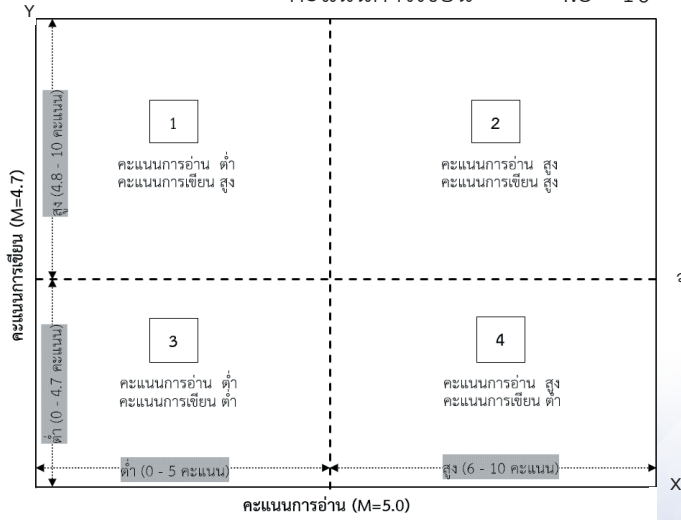
0 - 4.7

คะแนน อยู่ในกลุ่มต่ำ

คะแนนการเขียน

4.8 - 10

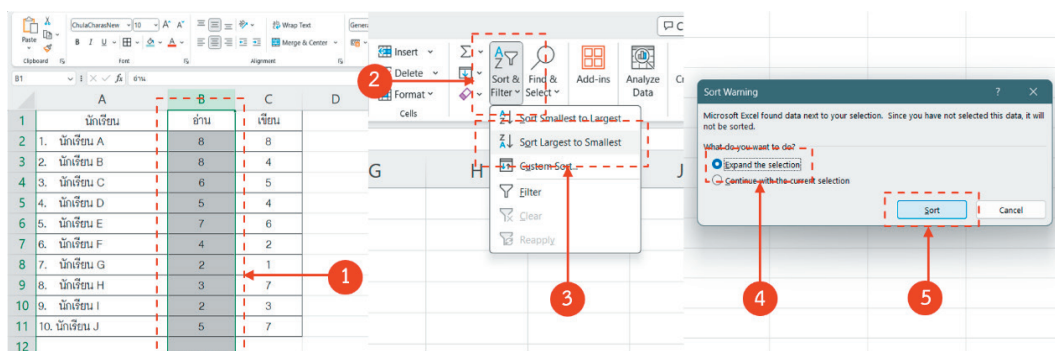
คะแนน อยู่ในกลุ่มสูง

ภาพ 3 การกำหนดจุดตัดจากคะแนนเฉลี่ย

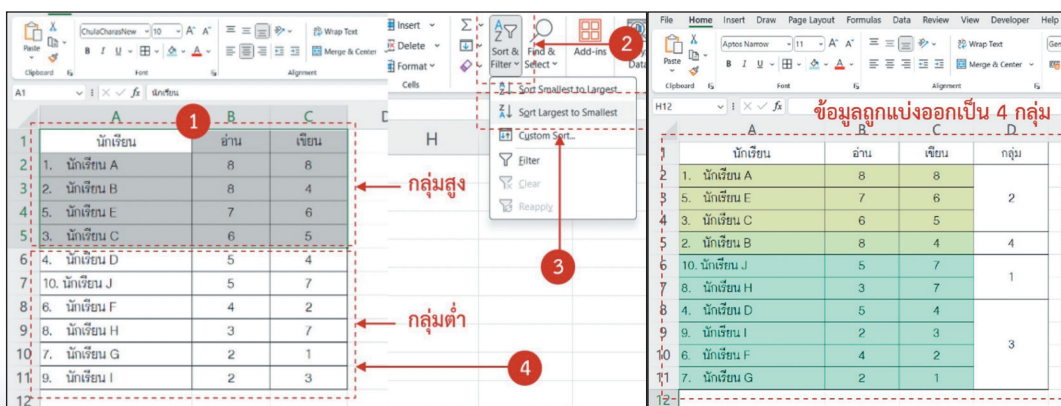
(3) **วิเคราะห์ข้อมูล** ขั้นตอนนี้เป็นการจัดกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น Microsoft Excel Jamovi SPSS ตัวอย่างต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์ผ่านโปรแกรม Microsoft Excel ฟังก์ชัน Sort & Filter โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ① เลือกคอลัมน์ คะแนนชุดที่ 1 (อ่าน) --> ② Editing Group --> Sort & Filter --> ③ เลือก Sort Largest to Smallest --> ④ จะปรากฏหน้าต่าง Sort Warning กดเลือก Expand the Selection --> และ ⑤ Sort รายละเอียดดังภาพ 4

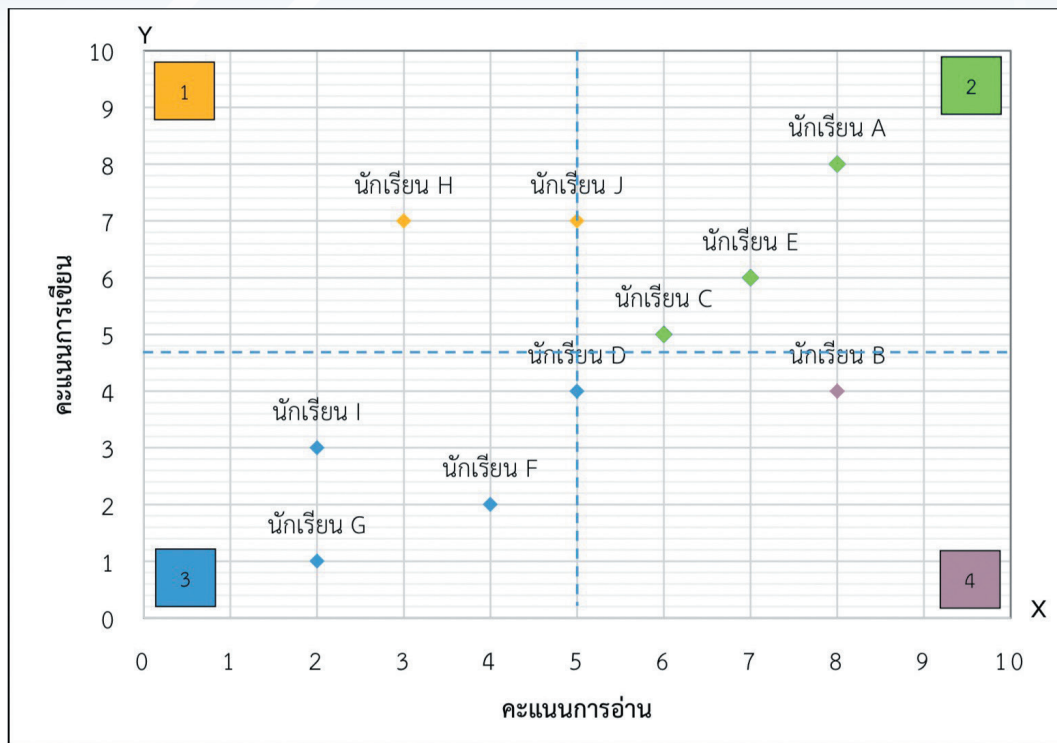
ภาพ 4 การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 ① เลือกคอลัมน์คะแนนชุดที่ 2 (เขียน) และเลือกคอลัมน์ “นักเรียน” และ “อ่าน” โดยเลือกเฉพาะเซลล์คะแนนตามคะแนนเฉลี่ยการอ่านที่กำหนดไว้ซึ่งเท่ากับ 5.0 ซึ่งคะแนนการอ่าน จะถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มต่ำ 0 - 5 คะแนน และกลุ่มสูง 6 - 10 คะแนน ดังนั้น คะแนนการเขียนก็จะถูกแบ่งเป็นสองส่วนตามคะแนนการอ่าน --> ② Editing Group --> Sort & Filter --> ③ เลือก Sort Largest to Smallest และ ④ ทำเช่นเดียวกันกับกลุ่มต่ำ ซึ่งมีคะแนน 0 - 5 คะแนน ข้อมูลก็จะถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วน รายละเอียดดังภาพ 5

ภาพ 5 การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ขั้นตอนที่ 2

นอกจากนี้แล้ว ข้อมูลยังสามารถนำมาสร้างแผนภาพ Scatter Plot จะได้แผนภาพที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนแต่ละคนอยู่กลุ่มใด รายละเอียดดังภาพ 6

ภาพ 6 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Scatter Plot)

การนำผลไปจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน

เมื่อได้ผลจากการวิเคราะห์แล้ว ขั้นตอนต่อไปจึงเป็นการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนโดยนำผลที่ได้มาวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจำเป็นต้องพิจารณาถึงความหมายและการแปลผล จำนวนผู้เรียน และลักษณะสำคัญของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อเลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมได้ ดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้ง จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ากลุ่ม [3] เป็นกลุ่มที่ต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาย่างเร่งด่วน เนื่องจากผู้เรียนมีทักษะทั้งการอ่านและเขียนอยู่ในระดับอ่อน ขาดพื้นฐานสำหรับการเรียนพร้อมเพื่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นการเลือกแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาลดและส่งเสริมผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม หรือผู้เรียนแต่ละกลุ่มเหมาะสมจะใช้วิธีการแบบใด

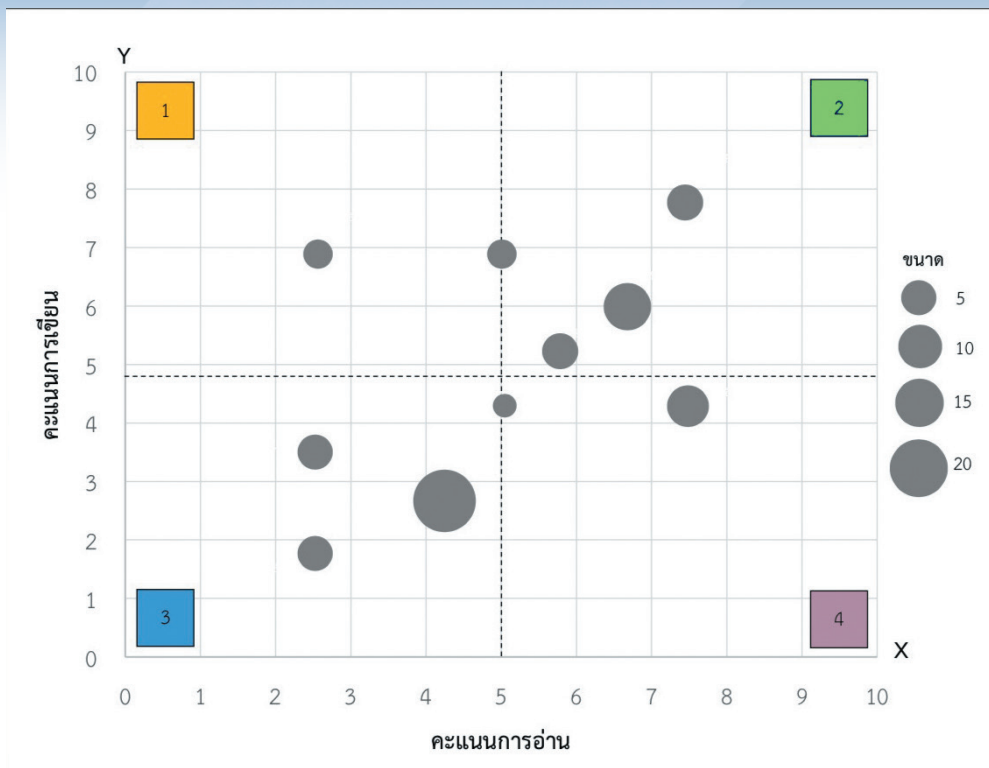
ตาราง 5 การนำผลไปวางแผนและจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน

กลุ่ม	ความหมาย	นักเรียน	ลักษณะ และการแก้ปัญหา/ส่งเสริม
[1]	นักเรียนที่มีคะแนนการอ่านต่ำ - คะแนนการเขียนสูง (เขียนได้ดีกว่า อ่าน)	2 (J, H)	นักเรียนที่อ่านไม่ได้ แต่เขียนได้ดี เชื่อมโยง ความสามารถในการเขียน เช่น ฝึกอ่านจับใจความจากบทอ่านสั้นๆ แล้วเขียนสรุปความในลักษณะของบันทึกสั้นๆ (short note) หรือเขียนไดอารี่
[2]	นักเรียนที่มีคะแนนการอ่านสูง - คะแนนการเขียนสูง (อ่านและเขียนดี ทั้งสอง)	3 (A, C, E)	นักเรียนที่อ่านได้ดี และเขียนได้ดี พัฒนาทักษะ การอ่านและเขียนให้มีทักษะการสื่อสารขั้นสูง ส่งเสริมวิธีการเพื่อนช่วยเพื่อนหรือระบบบัดดี้ (Buddy) กับนักเรียนที่มีคะแนนการอ่านหรือ เขียนต่ำ
[3]	นักเรียนที่มีคะแนนการอ่านต่ำ - คะแนนการเขียนต่ำ (อ่านและเขียน ไม่ดีทั้งสอง)	4 (D, F, G, I)	นักเรียนที่อ่านไม่ได้ และเขียนไม่ได้ ช่วยเหลือ อย่างเร่งด่วน กำกับ ติดตามอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง เน้นการฝึกซ้ำๆ ทบทวน จนเกิดความเข้าใจ ให้นักเรียนมีพื้นฐานการอ่านและการเขียน
[4]	นักเรียนที่มีคะแนนการอ่านสูง - คะแนนการเขียนต่ำ (อ่านได้ดีกว่า เขียน)	1 (B)	นักเรียนที่อ่านได้ดี แต่เขียนไม่ได้ ฝึกการเขียน สรุปความจากบทอ่านที่ตนเองสนใจ โดยเริ่มต้น จากการเขียนคำสำคัญ (Keyword) แล้วขยาย ไปสู่ระดับประโยค ข้อความ และฝึกการเขียน ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิเคราะห์มิติ

การวิเคราะห์มิติเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสองมิติ ข้อมูลแต่ละชุดที่นำมาวิเคราะห์
ต้องเป็นชุดข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ใกล้เคียงกัน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย
สะสม และเกรดเฉลี่ยรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน และไม่ควรใช้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับสภาพ
ความเป็นจริง หรือเป็นไปได้ยากหรือไม่สัมพันธ์กัน เช่น ระดับความพึงพอใจต่ออาหารกลางวัน
และคะแนนสอบวิชาภาษาไทย ดังนั้น เมื่อข้อมูลสัมพันธ์กันจะทำให้ผลการวิเคราะห์สมเหตุสมผล
นำไปสู่การวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไปได้

การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์มิติสามารถวิเคราะห์ผู้เรียน
ตั้งแต่กลุ่มเล็กไปจนถึงกลุ่มใหญ่ ซึ่งการวิเคราะห์กลุ่มใหญ่อาจสร้างความยากลำบากต่อการสร้าง
แผนภาพหรือพล็อตจุดสำหรับสื่อสารต่อผู้อ่าน เนื่องจากมีผู้เรียนจำนวนมากจะทำให้เห็นการกระจาย
ความถี่และตำแหน่งของข้อมูลได้ไม่มากนัก ผู้เขียนจึงขอเสนอวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยใช้
Bubble Chart ที่ใช้แสดงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันแบบ 3 มิติ ในกรณีที่ผู้เรียนมีคะแนนซ้ำกัน
หลายคนจนเกิดความถี่ที่มากขึ้น จุดที่แสดงตำแหน่งในแผนภาพก็จะมีขนาดใหญ่ตามไปด้วย
ซึ่งขนาดจะบ่งบอกถึงความถี่ของข้อมูล รายละเอียดดังภาพ 7

ภาพ 7 การนำเสนอการวิเคราะห์เมทริกซ์ด้วย Bubble Chart

การวิเคราะห์เมทริกซ์เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี โดยมุ่งแสดงให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคน ที่ควรได้รับการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ ทั้งยังชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายและความแตกต่างระหว่างผู้เรียนจากการวิเคราะห์หลายมิติ ทำให้ทราบข้อมูลเชิงลึก ข้อมูลใหม่ๆ ที่ไม่เคยทราบมาก่อน สะดวกและมีประโยชน์ต่อการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา: วิจัยสู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ร่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- CORALINE. (2560). *เลือกกราฟอย่างไรให้ถูกใจ Data?*. [ออนไลน์]. <https://www.coraline.co.th/single-post/type-of-chart-in-data-visualization>. [สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2566].
- OpenAI. (2024). *ChatGPT* (April 21 version) [Large language model]. <https://chat.openai.com/chat>.

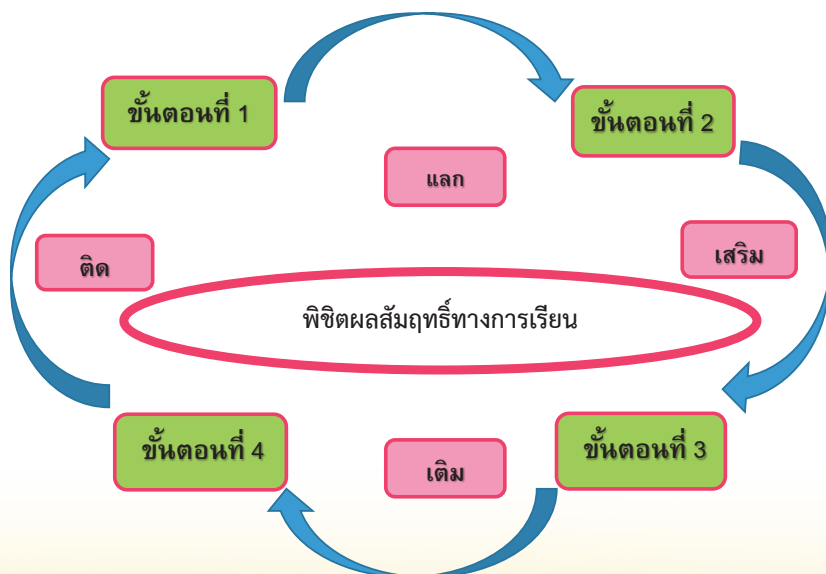
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน “แลก เสริม เต็ม ติด พิชิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

อนันต์ ศรีคำ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระสัง (หรรษาราษฎร์รังสรรค์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

การนิเทศภายใน เป็นความพยายามของผู้บริหารโรงเรียนที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตามบริบทของโรงเรียนที่กำลังเผชิญอยู่ อันจะทำให้ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองเพื่อให้ทันต่อสมัย และรับให้ตอบสนองกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ครูเกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพครูจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาการ ถ้าครูได้รับการสนับสนุน ก็จะทำให้ศักยภาพในการสอนของครูมีมากขึ้น สามารถนำหลักสูตรมาใช้ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ตอบสนองต่อมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร สามารถนำเทคนิควิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน “แลก เสริม เต็ม ติด พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” เป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการนิเทศที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 4 กิจกรรม ซึ่งเป็นการนิเทศภายในเชิงบูรณาการทั้งขั้นตอนและกิจกรรม

ภาพ กระบวนการนิเทศรูปแบบ “แลก เสริม เต็ม ติด พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

กระบวนการนิเทศ ตามติดรูปแบบ “ แลก เสริม เติม ติด พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนการสร้างและพัฒนาสื่อ และเครื่องมือสำหรับนิเทศภายในโรงเรียน การกำหนดบทบาทและหน้าที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปและรายงานผลการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศ ตามติดรูปแบบ “ แลก เสริม เติม ติด พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (แลก)

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน และระหว่างครูผู้สอนด้วยกันเอง จะทำให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับ สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย พร้อมทั้งหาจุดที่จะพัฒนา โดยมุ่งหวังให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในทุกที่ทุกโอกาสทั้งตามปฏิทินนิเทศ และในเวลาที่เหมาะสมของครูแต่ละคน มีกิจกรรมย่อย ดังนี้

1.1 แลกเปลี่ยนความคิด พิชิตปัญหา จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิด พิชิตปัญหาตามปฏิทินที่ตั้งไว้ โดยประชุมครูสายชั้นทุกวันศุกร์สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน และประชุมใหญ่เดือนละ 1 ครั้ง จะมีการประชุมย่อยแต่ละสายชั้นซึ่งแบ่งออกเป็น สายชั้นอนุบาล สายชั้น ป.1 - ป.3 และสายชั้น ป.4 - ป.6 หลังจากประชุมย่อยแล้วจะนำข้อมูลมาประชุมใหญ่โดยประชุมครูทุกสายชั้นครูแต่ละคนนำกิจกรรมที่จะใช้สอนนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่พบในห้องเรียนของตนมานำเสนอในที่ประชุมใหญ่ก่อนที่จะนำไปสอนนักเรียน ซึ่งเรียกว่า B A R (Before Action Review) หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ประสบผลสำเร็จก็จะนำมาเสนอในที่ประชุมใหญ่ A A R (After Action Review) เพื่อที่จะให้เป็นตัวอย่างกับคณะครูที่สนใจนำไปพัฒนาห้องเรียนของตนเองต่อไป

1.2 ค้นหาจุดเด่นจุดด้อยซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรม Professional Learning Community (PLC) โดยกำหนดตารางเวลาให้ครูแต่ละคนได้นำปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนมาเสนอในที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมได้รับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหา ร่วมกัน ซึ่งในการนิเทศก็จะมีกรณีศึกษาผลการจัดกิจกรรม PLC

1.3 เต็มพลังไปยังห้องเรียน คณะกรรมการนิเทศได้จัดให้มีการเยี่ยมห้องเรียน เพื่อให้ครูได้ไปเยี่ยมชมบรรยากาศในห้องเรียนและพูดคุยแลกเปลี่ยนกับครูผู้สอนแต่ละห้องเรียน ได้เรียนรู้กันและกัน และเพื่อแก้ปัญหาที่พบในแต่ละชั้น เพื่อนำมาพัฒนาระบบการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 หนึ่งมิตรชิดใกล้ ใส่ใจทุกรายละเอียด คณะกรรมการนิเทศจะนิเทศโดยการสนทนารายบุคคลซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น เพราะผู้รับการนิเทศจะรู้สึกผ่อนคลายมากกว่าการสนทนาในกลุ่มใหญ่

1.5 สนทนากลุ่มย่อย ร้อยเรียงความคิด เมื่อคณะกรรมการนิเทศได้ข้อมูลจากการสนทนารายบุคคลแล้ว จึงนำข้อมูลมาสนทนาในกลุ่มย่อยเพื่อให้เกิดการรู้ปัญหาของแต่ละคน และนำปัญหามาช่วยกันแก้ไขเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

1.6 สังเกตการสอน ย้อนดูตัวเอง คณะกรรมการนิเทศจะเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนในห้องเรียนและบรรยากาศการเรียนของนักเรียน จากนั้นจะให้ข้อมูลย้อนกลับครูผู้สอน โดยจะชื่นชมในจุดเด่นของครูผู้สอน แล้วค่อยบอกจุดที่ควรพัฒนา และร่วมกันกับครูผู้สอนวางแผนแก้ไขในจุดที่ควรพัฒนาและส่งเสริมจุดเด่น เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียน การสอนในชั่วโมงต่อไป

กิจกรรมที่ 2 การส่งเสริมความรู้ให้กันและกัน (เสริม)

ครูผู้สอนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีความถนัด มีเทคนิค มีลีลาการสอน แตกต่างกันไป การถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ของครูให้แกกันและกันจะช่วยให้ครูได้เพิ่มเติมความรู้ความสามารถในส่วนที่ยังขาด และพัฒนาความรู้ความสามารถในส่วนดี ที่มีให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โรงเรียนจึงได้จัดกิจกรรม นิเทศส่งเสริมให้ครูได้ใช้ประสบการณ์ของตนส่งเสริมความรู้ให้กันและกัน มีกิจกรรมย่อย ดังนี้

2.1 ช่วยสอน ไม่นิ่งนอนใจ เนื่องจากครูร้อยละ 70 สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา จึงยังขาดความรู้ ขาดทักษะ และเทคนิคการสอนในวิชาหรือเนื้อหาบางเรื่องที่ไม่ถนัด จึงจัดให้ครูที่มีความถนัดหรือมีความรู้ในวิชาหรือเนื้อหาตอนนั้นๆ มาช่วยสอนเพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียน เป็นบางเนื้อหา แล้วคณะกรรมการนิเทศจะได้เข้านิเทศเพื่อติดตามดูผลการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้ช่วยสอน

2.2 กัลยาณมิตรคู่ใจ ในแต่ละสายชั้นของโรงเรียนจะมีบัดดี้ที่รู้จักซึ่งกันและกัน สามารถช่วยเหลือกันในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อมีครูห้องใดมีการกิจไม่สามารถ มาสอนได้ ครูคู่กัลยาณมิตรจะทำหน้าที่แทนทุกอย่าง รวมถึงร่วมกันผลิตสื่อ สนับสนุนสื่อการสอน ต่างๆ ดังนั้น การแลกเปลี่ยนและการให้ยืมสื่อการเรียนการสอนของครูทุกคนในโรงเรียน จึงเป็น สิ่งที่ครูแต่ละคนได้ดำเนินการอยู่เสมอ คณะกรรมการนิเทศจะได้เข้าไปนิเทศสนทนาสอบถามถึง ปัญหาอุปสรรค ความต้องการ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กิจกรรมที่ 3 การเติมใจให้กันและกัน (เติม)

การให้ความสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานทั้งผู้บริหารกับครู คุรกับครู และกับบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านในโรงเรียน โดยยึดคติ “เราคือครอบครัวเดียวกัน” ในการนิเทศจึงมีกิจกรรมเสริมเติมใจให้กันและกัน ดังนี้

3.1 ห้องเรียนน่าอยู่ หนูอยากมาเรียน การนิเทศห้องเรียนทั้งเป็นทางการและไม่เป็น ทางการจะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค ความต้องการ ของครูและนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูแต่ละห้องได้จัดสภาพแวดล้อมให้ห้องเรียนมีบรรยากาศน่าอยู่น่าเรียน จัดให้ครูมีโต๊ะเก้าอี้ นั่ง สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมตามบริบท จึงส่งผลต่อการจัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ

3.2 มอบงานให้ชัด ไม่ขัดใจกัน การจัดให้ครูสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความสนใจของครูแต่ละคน เพื่อให้ครูมีความสุขสนุกกับงาน รวมถึงมอบหมายงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนที่ชัดเจน ไม่ก้ำก่ายหน้าที่เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงาน เกิดความภาคภูมิใจ และชื่นชมในผลสำเร็จ ดังนั้นจึงมีการนิเทศเพื่อติดตามดูว่าหลังจากที่ครูแต่ละคนได้รับมอบหมายงานไปแล้ว มีปัญหาอะไรอย่างไรเพื่อจะได้ปรับปรุงต่อไป

3.3 ผลงานดี มีรางวัล ผู้บริหารและคณะครูจะมอบรางวัลให้กับครูผู้มีผลงานดี ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ เช่น ให้เกียรติบัตร ให้ชั้นพิเศษ ให้ของขวัญแก่ครูผู้มีผลงานดีในด้านต่างๆ รวมถึง การกล่าวแสดงความยินดี คำกล่าวชื่นชมเมื่อครูมีผลงานดี หรือเนื่องในวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ จึงมีกิจกรรมนิเทศติดตามดูว่าหลังจากที่ครูได้รับรางวัลความสำเร็จนั้นๆ ครูได้มีการพัฒนาตนเองต่อไปหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้นำข้อมูลนั้นๆ มาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กิจกรรมที่ 4 การติดตามประเมินผล (ติดตาม)

การติดตามประเมินผลกิจกรรม ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยให้ความสำคัญกับทุกกิจกรรม ผู้บริหารให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกียรติผู้บริหาร ครูรุ่นพี่ให้เกียรติครูรุ่นน้อง ครูรุ่นน้องให้เกียรติครูรุ่นพี่ มีกิจกรรมย่อย ดังนี้

4.1 ปรึกษาหารือ เมื่อคณะกรรมการนิเทศได้รับข้อมูลจากการนิเทศในกิจกรรมต่างๆ จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนา หลังจากนั้นจะชี้แนะช่วยเหลือสนับสนุนในสิ่งต่างๆ ที่ครูผู้สอนยังกังวล หรือในสิ่งที่ครูผู้สอนยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

4.2 ยื่นมือช่วยเหลือ คณะกรรมการนิเทศจะเข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนอย่างใกล้ชิดแบบกัลยาณมิตรโดยตั้งจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ผลการนำรูปแบบการนิเทศการศึกษา “แลกเปลี่ยน เติบโต พิชิตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” ดังนี้

1. ผลการทดสอบระดับชาติสูงขึ้นเกินเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด
2. ผู้บริหารและครูเกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เกิดการประสานงานและความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้เกี่ยวข้อง
4. ครูผู้สอนมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถประเมินผลการทำงานของตนเองได้ สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้ครูผู้สอนมีการวางแผนจัดทำจุดมุ่งหมายและแนวปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน

สรุปได้ว่า การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นภาระของผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู มีหน้าที่นิเทศกันเอง โดยมีความมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาความสามารถของครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้รับการนิเทศให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ผู้นิเทศมีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำหรือจัดกิจกรรมกระตุ้น เร้า ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ดำเนินการปรับปรุงการสอนในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ การนิเทศภายในโรงเรียนจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูด้วยกัน ได้รับขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร และยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้ให้การนิเทศ พร้อมทั้งผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียนให้การสนับสนุนด้วย

หนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

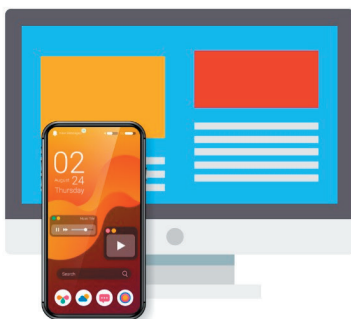
กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

เด็กและเยาวชนที่อ่านนอกเวลาเรียน/เวลาทำงาน ประเภทสื่อก็อายุ 6-24 ปี อ่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ประเภท)

90.7%
รูปเล่มหนังสือ/เอกสาร

79.9%
สื่ออิเล็กทรอนิกส์

5 อันดับแรก
เนื้อหาสาระที่กลุ่มอายุ 15-24 ปี อ่าน

67.2%	บันเทิง
58.8%	สารคดี/ความรู้ทั่วไป
29.7%	ข่าว
15.7%	ความรู้ทางวิชาการ
4.3%	ความรู้ด้านอาชีพ

ตอบได้ไม่เกิน 2 คำตอบ

ที่มา : สำรวจการอ่านของประชากร ปี 2561 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
(อ้างอิงใน สถานการณ์เด็กและเยาวชน 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่ช่วยในการเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ การอ่านให้ทั้งความรู้และความบันเทิง และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากรายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน 2564 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565: 16) พบว่า เด็กและเยาวชนอายุ 6 - 24 ปี มีการอ่านนอกเวลาเรียน/เวลาทำงานมากขึ้น โดยยังคงอ่านสื่อประเภทรูปเล่มหนังสือ หรือเอกสารมากกว่าการอ่านจากประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการอ่านของกลุ่มอายุ 15 - 24 ปี ส่วนใหญ่อ่านสารบันเทิง สารคดี/ความรู้ทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความมุ่งหวังจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมแห่งการอ่าน ส่งเสริมการผลิตหนังสือภาษาไทย ประพันธ์และจัดทำภาพประกอบโดยคนไทย พิมพ์โฆษณาในประเทศไทยให้มีคุณภาพดี มีสารประโยชน์ที่จะเป็นผลดีต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนที่รักการอ่านให้มากยิ่งขึ้นต่อไป จึงได้จัดประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2567 ได้รับความสนใจจาก ผู้จัดพิมพ์ผู้ประพันธ์ และผู้จัดทำภาพประกอบร่วมส่งหนังสือประกวด รวมทั้งสิ้น 388 เรื่อง แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

หนังสือสารคดี ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	11 เรื่อง
หนังสือสารคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ	38 เรื่อง
หนังสือสารคดี ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ	15 เรื่อง
หนังสือนวนิยาย	24 เรื่อง
หนังสือกวีนิพนธ์	19 เรื่อง
หนังสือรวมเรื่องสั้น	22 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี	74 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทบันเทิงคดี	9 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทสารคดี	7 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบันเทิงคดี	27 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทสารคดี	13 เรื่อง
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบทร้อยกรอง	7 เรื่อง
หนังสือการ์ตูน และ หนังสือนิยายภาพสำหรับเด็กอายุ 6 - 11 ปี	3 เรื่อง
หนังสือการ์ตูน และ หนังสือนิยายภาพทั่วไป อายุ 12 ปีขึ้นไป	7 เรื่อง
หนังสือการ์ตูนปกิณกะเชิงสร้างสรรค์	3 เรื่อง
หนังสือสวยงามทั่วไป	9 เรื่อง
หนังสือสวยงามสำหรับเด็ก	50 เรื่อง

ผลการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567 มีหนังสือได้รับรางวัลรวม 56 เรื่อง เป็นรางวัลดีเด่น 14 เรื่อง และรางวัลชมเชย 42 เรื่อง

รางวัลดีเด่น

หนังสือที่ได้รับรางวัลดีเด่น 14 เรื่อง ดังนี้

หนังสือสารคดี

ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ

เรื่อง **กุหลาบเปอร์เซียในแดนสยาม**

หาก **“กุหลาบ”** คือตัวแทนของความงดงามและความหอมตรึงจิต เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ก็เปรียบดุษความสวยงามแห่งอรรถรสที่เพิ่มพูนปัญญาเรื่องวัฒนธรรมเปอร์เซีย เหตุเพราะ **“กุหลาบ”** เป็นคำเปอร์เซีย ดังนั้นดอกกุหลาบจึงเป็นตัวแทนอันชอบธรรมของเปอร์เซียในเรื่องความงดงามทางศิลปวัฒนธรรมที่รุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล

จุดเด่นของกุหลาบดอกนี้ คือ การนำเสนอเนื้อหาอย่างครอบคลุม ร่วมกับการแจกแจงข้อมูลอย่างชัดเจนและลึกซึ้ง ซึ่งประจักษ์ชัดว่า วัฒนธรรมเปอร์เซียซ่อนแฝงอยู่ในวัฒนธรรมไทยทั้งด้านภาษาและวรรณคดี รวมไปถึงสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน อาทิ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหารการกิน น้ำสუნธ์ (น้ำปรุงหอม) และเครื่องใช้ต่างๆ เหล่านี้ ล้วนทั้งร่องรอยทางวัฒนธรรมให้สืบได้ว่ามาจากเปอร์เซีย เนื้อหาของหนังสือเริ่มจากการสืบค้นรากวัฒนธรรมเปอร์เซียในสยาม ที่เริ่มต้นส่องสว่างในต่างแดน ณ กรุงศรีอยุธยา ผ่านความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสองราชสำนัก กระทั่งแตกหน่อเข้าผสมผสานกับวิถีชีวิตของคนไทย จากนั้นเป็นการวิเคราะห์วรรณคดีเปอร์เซียที่เข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดอ่านของคนไทย เช่น นิทานสิบสองเหลี่ยมรูปโยธา หรือพันหนึ่งราตรี และสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์ศัพท์ในภาษาไทยปัจจุบันที่มีรากคำมาจากภาษาเปอร์เซีย จึงกล่าวได้ว่าคุณประโยชน์ของ **“กลิ่นหอม”** จากกุหลาบดอกนี้ คือความรู้ใหม่อันนำมาซึ่งความเข้าใจในรากวัฒนธรรมเปอร์เซียที่ผสมผสานแฝงกลืนอยู่ในวิถีชีวิตไทยได้อย่างลึกซึ้ง และยังให้เห็นอีกมุมว่า สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่พร้อมเปิดรับวัฒนธรรมต่างถิ่นที่เข้ากันได้กับวิถีชีวิตไทย ขณะเดียวกันชาวเปอร์เซียที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระเจ้ากรุงสยามก็ได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย ยังให้ตั้งรกรากและมีลูกหลานสืบสายเลือดกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนไทยปัจจุบัน

หนังสือเรื่อง กุหลาบเปอร์เซียในแดนสยาม ของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.กุสุมา รักชมณี จัดพิมพ์โดย มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสารคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือสารคดี

ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ เรื่อง คู่มือนำชม 33 พระอารามหลวง แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

กรุงรัตนโกสินทร์ คือเมืองแก้วอันมีพระอินทร์
เป็นประธาน เปรียบได้เป็นแดนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์อันเป็น
ที่สถิตของเทวดา 33 องค์ ดังนั้น หนังสือ **“คู่มือนำชม 33
พระอารามหลวงแห่งกรุงรัตนโกสินทร์”** เล่มนี้ จึงเปรียบได้กับ
คู่มือนำชมความงดงามอลังการของศิลปะแดนสวรรค์

ผ่านตัวแทนที่เป็นพระอารามหลวง 33 แห่ง ตามจำนวนเทวดาของเมืองสวรรค์แห่งนี้ ความโดดเด่น
ของหนังสือเล่มนี้คือ การปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์โดยสังเขป
ผ่านการนำเสนอรูปแบบศิลปกรรมของงานสถาปัตยกรรม ได้แก่ รูปทรงเจดีย์ พระอุโบสถ และ
พระวิหาร งานประติมากรรม และงานจิตรกรรม จากนั้นจึงเข้าสู่เนื้อหาแนะนำชมพระอารามหลวง
ที่ได้รับการจัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามประเภทของผู้อุปถัมภ์ คือ (1) พระอารามหลวงที่
พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนา (2) พระอารามหลวงที่สถาปนาโดยกรมพระราชวังบวรสถานมงคล
(สกุลช่างวังหน้า) (3) พระอารามหลวงที่เจ้านายและขุนนางสร้าง และ (4) พระอารามหลวงอย่างไทย
ประเพณีที่เป็นงานช่างชั้นครู โดยแต่ละวัดนั้น ผู้ประพันธ์นำเสนอคติและความหมายที่แฝงไว้
ในงานช่างไทย อันมีลักษณะทางศิลปกรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ โดยการอธิบายเนื้อหา
อย่างกระชับแต่ได้ใจความ ผ่านประวัติความเป็นมา ลักษณะแผนผัง รูปแบบศิลปกรรม รวมไปถึง
งานประดับตกแต่งประเภทต่างๆ ที่สำคัญมีการวิเคราะห์รูปแบบ อายุสมัย รวมทั้งแนวคิดและ
คติการสร้างงานอีกด้วย หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะแก่การพกติดตัวไปเดินเที่ยวชมตัวแทนแดนสวรรค์
ที่อยู่บนพื้นพิภพทั้ง 33 แห่งนี้ อันนำมาซึ่งความสนุกที่ได้เห็นและอรรถรสที่ได้รู้

หนังสือเรื่อง **คู่มือนำชม 33 พระอารามหลวงแห่งกรุงรัตนโกสินทร์** ของ ศาสตราจารย์
ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์เมืองโบราณ (ในนามบริษัท วิริยะธุรกิจ จำกัด)
จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสารคดี ด้านการท่องเที่ยว อาหาร ฯลฯ ในการประกวดหนังสือดีเด่น
ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือนวนิยาย

เรื่อง หากน้ำตายังคิดถึงก้อนเมฆ

“หากน้ำตายังคิดถึงก้อนเมฆ” ของ ศิริ มะลิแอ้ม นำเสนอเรื่องราวของหมู่บ้านเล็กๆ ในเทือกเขาทางไกลจากตัวเมือง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ที่ชาวบ้านเคยมีชีวิตอย่างสงบสุขทั้งไทยพุทธและมุสลิม ต่อมาความรุนแรงแผ่ขยายเข้ามาในหมู่บ้าน เกิดความหวาดระแวงและไม่ไว้ใจกันระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่รัฐ และชาวบ้านด้วยกันเอง เมื่อเกิดเหตุปะทะจึงมีผู้สูญเสียทุกฝ่าย

นวนิยายเรื่องนี้มีความโดดเด่นทั้งด้านเนื้อหา การดำเนินเรื่อง และกลวิธีทางวรรณศิลป์ ด้านเนื้อหา ผู้ประพันธ์สามารถคลี่คลายให้เห็นสาเหตุของปัญหาความรุนแรงในชายแดนใต้ได้อย่างละเอียด รอบด้าน ทั้งฝ่ายที่เป็น “โจรแยกดินแดน” ซึ่งมีอุดมการณ์สร้างรัฐปัตตานี รวมทั้งแนวร่วมซึ่งเป็นชาวบ้านที่อาจมีบางส่วนที่ถูกบังคับ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีทั้งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยอุดมการณ์รักชาติและแผ่นดินและเจ้าหน้าที่ที่ฉ้อฉลใช้อำนาจเพื่อหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ฝ่ายชาวบ้านที่มุ่งหวังเพียงได้ใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุข แต่กลับต้องถูกคุกคามทั้งจากฝ่ายผู้ก่อการร้ายและเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติมิชอบ

ด้านการดำเนินเรื่อง มีโครงเรื่องซ้อนกัน 2 โครงเรื่อง คือ โครงเรื่องที่มีนายทหารเกษียณราชการผู้ต้องการกริซศักดิ์สิทธิ์แห่งยะโฮร์ซึ่งสามารถทำให้ย้อนเวลาได้ เขาจึงใช้อำนาจบังคับลูกน้องที่เป็นนาวิกโยธินให้ไปตามหากริซและนำตัวผู้ครอบครองกริซซึ่งต้องเป็นเชื้อสายปัตตานีกลับมาให้ซักถามเพื่อยืนยันว่าเป็นของแท้ ส่วนโครงเรื่องหลักเป็นเรื่องราวของเด็กหญิงในหมู่บ้านที่รักการเรียนเป็นอย่างมากและปรารถนาจะเป็นครูในอนาคต แต่ในที่สุดเธอต้องสูญเสียคนรอบข้างที่เธอรักทั้งพ่อ พี่ชาย ครู รวมทั้งนายทหารที่เคยเป็นผู้คุ้มกันชาวบ้าน ทั้งหมู่บ้านแทบจะเหลือเพียงผู้หญิงและเด็ก แม้จะหมดกำลังใจในการดำเนินชีวิตแต่ก็ยังคงเข้มแข็งลุกขึ้นต่อสู้กับชีวิตและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในท่ามกลางสถานการณ์ที่ความรุนแรงยังคงดำเนินต่อไป เรื่องจบลงด้วยการย้อนกลับไปยังโครงเรื่องแรก อดีตนาวิกโยธินที่ตามหากริซแห่งยะโฮร์ แม้จะไม่มั่นใจว่า กริซที่ได้มาคือของแท้ เขาใช้กริซแทนหน้าท้องตนเองเพื่อให้หายไจากเวลาปัจจุบัน หรือมิฉะนั้นก็ให้ความตายช่วยให้พ้นอิทธิพลชั่วร้ายของอดีตนายพล

ด้านกลวิธีทางวรรณศิลป์ ผู้ประพันธ์สามารถดำเนินเรื่องให้ชวนติดตาม การใช้บทพรรณนาอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่ต้องอยู่ในสถานการณ์ความหวาดระแวง ความวิตกกังวล ความกลัว ความรุนแรง และความตายที่สามารถจะมาเยือนได้ตลอดเวลา ความโศกสลดรันทดจาก การสูญเสียผู้ที่เป็นที่รักคนแล้วคนเล่า ความหมดอาลัยตายอยากในชีวิตและความเข้มแข็งลุกขึ้นสู้

ชีวิตต่อไปอย่างวิโรจนาหาญ อีกทั้งยังใช้บทพรรณนาภาพธรรมชาติที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างน่าอ่าน สั้นสะเทือนอารมณ์และมีสุนทรียภาพ

หนังสือเรื่อง **หากน้ำตายังคิดถึงก้อนเมฆ** ของ ศิริ มะลิแย้ม จัดพิมพ์โดย แปนพิมพ์พับลิชชิง จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือนวนิยาย ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือกวีนิพนธ์ เรื่อง **ท่ามกลางวิถีโลกพลิกผัน**

“ท่ามกลางวิถีโลกพลิกผัน” เป็นหนังสือรวมบทกวีแบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคนำ ภาคหนึ่ง : วิถีของบ้านเก่า ภาคสอง : วิถีโลกพลิกผัน และภาคสาม : วิถีแห่งฝัน ณ ปัจจุบันขณะ

ผู้ประพันธ์เรียบเรียงความคิดเห็น และความรู้สึกที่มีต่อสภาวะโลก ทั้งความรำลึกถึงวิถีชีวิตที่เคยสวยงาม

“มิใช่เร่งรีบโตเพื่อไล่ทัน
ค่อยค่อยงอกเงยงามไปตามกาล

มิใช่เร่งเติบโตให้พ้นผ่าน
ค่อยค่อยเบิกกลีบบานตามวารีวัน”
(ปมเพาะ หน้า 30)

และความผันแปรตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเดินทางอันยาวไกลจากบ้านเกิด
ย่อมผ่านประสบการณ์ชีวิตทั้งทุกข์และสุขที่พร้อมเผชิญ

“เบื้องหน้าคือความหวัง
รอยทางไล่ลาดเตียน

ส่วนเบื้องหลังคือบทเรียน
ล้วนพานพบประสบการณ์”
(แก่นแท้วิถีมุขย์ หน้า 16)

เรามิอาจปฏิเสธได้ว่าปัจจุบันสังคมโลกสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างรวดเร็ว แม้ระยะทางจะห่างกันเพียงใด แต่เพียงความเคลื่อนไหวอันรุนแรงก็อาจส่งผลกระทบต่อความสุขและความทุกข์ของมวลมนุษยชาติได้เช่นกัน

“เกิดที่โน่น ถึงที่นี้ กระทบที่นั่น
ไร้พรมแดน ฟ้าโล่ง ดุจโค้งเคียว

ดีหรือร้าย จริงหรือฝัน ต่างข้องเกี่ยว
ทุกส่วนเสี้ยวรวมกันอยู่หลากหลายผู้คน”
(ท่ามกลางวิถีโลกพลิกผัน หน้า 2)

แต่ทว่าท่ามกลางวิถีโลกพลิกผัน ผู้ประพันธ์ยังมีความปรารถนาว่า ทุกสังคมในโลกนี้จะมีความสุขสงบในสักวัน เพราะคนเรามีควรสันทัด

“...ให้หัวใจสงบงามเปี่ยมความสุข ลืมรอยทุกข์ถมใจได้ผ่านผ่าน
ขอมิแต่วันคืนอันขึ้นบาน ร้อยผสานใจงดงาม...ด้วยความรัก”
(โม่งยามแห่งความรัก หน้า 77)

ด้วยการนำเสนอความคิดและมุมมองอันกว้างไกลของผู้ประพันธ์ ฉันทลักษณ์ที่ลงตัว การใช้ภาษาคมคายเกิดจินตภาพชัดเจน ผู้อ่านจึงสัมผัสได้ถึงสารที่ผู้ประพันธ์ต้องการส่งผ่านได้อย่างสมบูรณ์

หนังสือเรื่อง **ท่ามกลางวิถีโลกพลิกผัน** ของ วรวิทย์ รักดีบุรุษ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ เรื่องอรุณ จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือกวีนิพนธ์ ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือรวมเรื่องสั้น

เรื่อง **DIVINE BEING ไม่ใช่มนุษย์ และตัวตนอื่นๆ**

“DIVINE BEING ไม่ใช่มนุษย์ และตัวตนอื่นๆ”

คือผลงานรวมเรื่องสั้น 8 เรื่อง ของจิตนันท์ เหลืองเพียรสมุท ที่สร้างสรรค์จากจินตนาการถึงโลกอนาคตในแนวกึ่งดิสโทเปีย (Dystopia) และไซไฟ (Sci-Fi) ผู้ประพันธ์นำเสนอเรื่องราวของมนุษย์ในอนาคต ปัญญาประดิษฐ์ที่เทียบเท่าหรือเหนือมนุษย์ เรื่องสั้นแต่ละเรื่องนำเสนอโลกในจินตนาการ ได้แก่ มนุษย์กลายเพศ การเดินทางข้ามเวลาด้วยวิธีต่างๆ

การย้อนกลับไปเปลี่ยนแปลงอดีต การแสดงความแตกต่างทางชนชั้นด้วยขนาดรูปร่าง โดยมีเหตุผลมารองรับอย่างน่าสนใจ แต่มนุษย์ก็ยังเป็นปุณชนที่คงไว้ซึ่งรักโลกโกรธหลงเป็นแรงขับเคลื่อนให้โลกนี้ดำเนินต่อไป

เรื่องสั้นทั้งแปดเรื่องมีความหลากหลายทางอารมณ์ บางเรื่องให้อารมณ์สะเทือนใจและกินใจ บางเรื่องให้อารมณ์ขันในเชิงเสียดสี บางเรื่องให้อารมณ์เศร้าและหดหู่ บางเรื่องให้อารมณ์รัก อ่อนโยน และความหวังในความเปี่ยมมนุษย์ ทุกเรื่องล้วนเสนอสารที่เข้มข้น ทรงพลัง ทำให้ผู้อ่านได้ครุ่นคิด

อย่างไรก็ตาม เรื่องสั้นทั้งหมดมีกลิ่นอายของการสะท้อนภาพสังคมและการเมืองอย่างแนบเนียน แสดงทัศนคติของผู้ประพันธ์ที่ย้ำเตือนว่าอย่างไรเสียมนุษย์ยังสามารถควบคุมตัวตัวเองได้ ด้วยตัวเอง ทั้งยังคงอยู่ในสังคมที่มีสิทธิวิพากษ์และคาดหวังสิ่งที่เกิดขึ้นผ่านสิ่งที่ “ไม่ใช่มนุษย์และตัวตนอื่นๆ”

หนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง **DIVINE BEING ไม่ใช่มนุษย์ และตัวต่อนอื่นๆ** ของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุทรา จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์แหลมทอง ในเครือบริษัท บันลือ พับลิเคชันส์ จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือรวมเรื่องสั้น ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

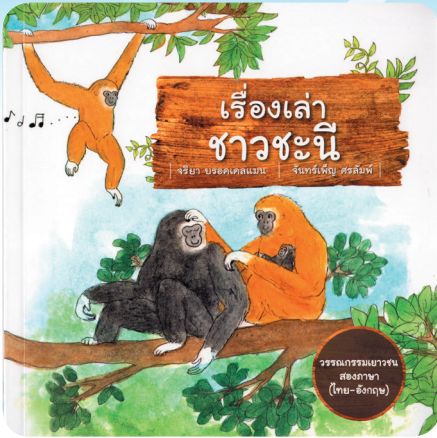
หนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี
เรื่อง **เจ้าชายน้อยกับเพื่อนใหม่ในล้านนา**

“เจ้าชายน้อยกับเพื่อนใหม่ในล้านนา”

นำเสนอเรื่องเล่าประกอบภาพ ที่สร้างคุณค่าในด้าน มิตรภาพ ความรัก และความหรรษาของเจ้าชายน้อย กับเพื่อนใหม่เหล่าเด็กชายเด็กหญิงล้านนา หนังสือ เริ่มต้นด้วยภาพวาดเทคนิคสีน้ำสร้างบรรยากาศ

ที่อบอุ่น อีกทั้งภาพการละเล่นท้องถิ่นภาคเหนือของประเทศไทย รวมทั้งน่านการละเล่นพื้นบ้าน ที่สนุกสนาน น่าสนใจ ชวนติดตาม อาทิ การไถรถไม้จากเนินเขาสูง โล้ชิงช้า ถ่อแพไม้ไผ่ เล่นน้ำกับช้าง นั่งชิงช้ากงล้อไม้หมุน และทุ่งบัวตองที่บานสะพรั่งเต็มทุ่งเต็มดอยสุดลูกหูลูกตา ล้วนเป็นภาพ น่าตื่นตาตื่นใจยิ่งแก่ผู้อ่านในวัยนี้ ยามเมื่อเล่นเหน็ดเหนื่อยหิวโหยก็มานั่งล้อมวงกินข้าวหนึ่ง ที่ลานหน้าบ้านด้วยความสุข ท้ายเรื่องยังสร้างจินตนาการด้วยข้อความและภาพเจ้าชายน้อย กับเหล่าเพื่อนใหม่ ที่กึ่งนั่งกึ่งนอนเรียงรายบนเนินหญ้า แหงนดูท้องฟ้าที่ดารดาษด้วยดวงดาว ดาราน้อยใหญ่รายล้อม ให้ความรู้สึกร่วมกันย้อนไปถึงบ้านอีกหลังที่ไกลโพ้นยังอีกฟากฝั่งฟ้า ผู้วาดใช้ภาพวาดที่ทำให้รายละเอียด ลายเส้นสละสลวย โทนสีอ่อนนุ่มนวลละร่อนตา จัดหน้าหนังสือ ได้อย่างยอดเยี่ยมดีมาก แต่ละหน้าคู่มือมีความโดดเด่น ชวนมองและสร้างสรรค์ ภาพและตัวอักษร จัดวางไว้อย่างลงตัวเหมาะสม ดึงดูดให้ผู้อ่านเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในเหตุการณ์นั้น

หนังสือเรื่อง **เจ้าชายน้อยกับเพื่อนใหม่ในล้านนา** ของ ปรีดา ปัญญาจันทร์ จัดพิมพ์โดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ในวาระสำคัญร่วมเฉลิมฉลองวรรณกรรมคลาสสิกของโลก 80 ปี จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี
ประเภทบันเทิงคดี
เรื่อง เรื่องเล่าชาวชะนี

“เรื่องเล่าชาวชะนี” เรื่องเล่าครอบครัวชะนี

พันธุ์มือขาว ชะนีพันธุ์ที่มีมากที่สุดของไทย หัวหน้าครอบครัว คือ พ่อตัด แม่แอม ส่วนลูกมีพี่แทนลูกผู้ชาย และทับทิมลูกสาวตัวเล็กมีสีดำ แต่มีความน่ารัก ครอบครัวชะนีอาศัยอยู่ในไพรกว้างใหญ่ ณ อุทยาน

แห่งชาติเขาใหญ่ ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจจากผลงานการวิจัยทางชีววิทยาการศึกษาพฤติกรรมชะนี โดยการเฝ้าดูและสักร้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานถึง 48 ปี ผู้ประพันธ์จึงเข้าใจธรรมชาติและนานาพฤติกรรมของชะนีจนสามารถถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง

ภาษาที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดได้อย่างสละสลวยงดงาม ทว่าอ่านง่ายทั้งการบรรยายให้ความรู้และเรื่องราว และสื่อถึงความสนุกสนาน ชวนอ่าน อ่านเพลินเพลิน โดยเฉพาะฉากเรื่องราวความรัก ความน่ารักน่าเอ็นดูของตัวละครเอกทั้งชายและหญิง จนผู้อ่านมโนว่าเป็นครอบครัวมนุษย์ ส่วนภาพประกอบออกแบบได้ดี แสดงออกได้หลากหลายอารมณ์ ผู้อ่านจึงเกิดความรู้สึกคล้อยตาม เห็นภาพสมจริงตามคำบรรยายในเรื่อง นอกจากนี้ บทสนทนา คำพูดของตัวละคร และคำสอนของพ่อแม่ชะนีที่ให้แกลูก โดยเฉพาะให้รู้จักระมัดระวังสัตว์ป่าที่มาร้ายหรือมารุกรานแย่งถิ่นที่อยู่ได้

หนังสือเรื่อง **เรื่องเล่าชาวชะนี** ของ จิรยา บลอคเคลแมน และจันท์เพ็ญ ศรีลัมพ์ จัดพิมพ์โดย NSTDA Shop สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กอายุ 6 - 11 ปี ประเภทบันเทิงคดี ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี
ประเภทสารคดี
เรื่อง **เมื่อมะลิผลิบาน**

“เมื่อมะลิผลิบาน” เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการป้องกันการถูกล่วงละเมิดร่างกายของเด็กทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย ซึ่งการล่วงละเมิดนั้นอาจเกิดจากการไม่รู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของทั้งผู้ถูกละเมิดและผู้ละเมิด ไม่ว่าจะเป็นการล่วงละเมิดทางคำพูด การล่วงละเมิด

ทางสายตา ทำทาง และการล่วงละเมิดทางสัมผัส

เนื้อหากล่าวถึง สิทธิในร่างกายตนเองที่ใครจะมาสัมผัสล่วงละเมิดโดยไม่ได้รับความยินยอม วิธีป้องกันและแก้ไขเมื่อถูกล่วงละเมิด เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้อ่านใช้ภาษาง่าย กระชับ น่าสนใจ และมีภาพสีสวยน่าติดตาม

ลักษณะรูปเล่มหนังสือและการออกแบบปกเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา ปกและการเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน ขนาดของเล่ม ตัวหนังสือ และการใช้ภาษาเหมาะสมกับเด็กอายุ 6 - 11 ปี ภาพประกอบมีสีสันสวยงาม เหมาะสมกับเรื่อง และช่วยให้เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น

หนังสือเล่มนี้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรูปของการ์ตูนแอนิเมชันเพื่อให้อ่านหนังสือเล่มนี้สนุกสนานยิ่งขึ้น โดยมี QR Code 3 ชุด ให้สแกนไว้ที่ปกนอกด้านหลัง ชุดที่ 1 เชื่อมโยงไปยัง Facebook รู้แล้วรอด ป้องกันการถูกล่วงละเมิด ชุดที่ 2 เชื่อมโยงเข้าไปชมนิทานแอนิเมชันของเรื่องนี้ ชุดที่ 3 เชื่อมโยงเข้าไปตอบแบบสอบถามความพึงพอใจหลังอ่านและรับชมแอนิเมชันเป็นรูปแบบใหม่ของการนำเสนอทำให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

หนังสือเรื่อง **เมื่อมะลิผลิบาน** ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ ปาละมะ จัดพิมพ์โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ ปาละมะ และกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทสารคดี ในการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี

ประเภทบันเทิงคดี

เรื่อง **โคโคกับนกพินกซ์ที่หายไป**

“โคโคกับนกพินกซ์ที่หายไป” เป็นวรรณกรรม

เยาวชนที่นำเสนอการเดินทางของโคโคเด็กหญิงผู้เฉลียวฉลาดและกล้าหาญ เพื่อตามหานกพินกซ์มูมูเพื่อนรัก ซึ่งถูกเพลิงจากการเผาไหม้ตัวเองกลายเป็นเถ้าปลิวหายไปจากดินแดนแห่งนี้ ทำให้เสียงเพลงอันไพเราะที่นกพินกซ์มูมูขับขานทุกเช้าขาดหายไป ดินแดนแห่งนี้จึงหม่นหมองและไม่มีความสุข

แม้การตามหานกพินกซ์มูมูในดินแดนแห่งนี้เมื่อวานและพรุ่งนี้จะไม่สำเร็จ แต่โคโคก็ได้เรียนรู้ว่าการยึดติดกับอดีตและการวิตกต่ออนาคตทำให้เกิดความทุกข์ คำแนะนำจากผู้รู้ก็ไม่อาจช่วยได้เสมอไป โคโคจึงตระหนักว่าหากสรรพสิ่งเบิกบานจะนานกพินกซ์และเสียงเพลงอันไพเราะกลับมาได้ แม้จะตามหามูมูไม่พบ แต่โคโคก็พยายามทำให้สรรพสัตว์ในดินแดนแห่งนี้มีความสุขขึ้น ในที่สุดเมื่อโคโคมองเห็นความงามของปัจจุบันด้วยใจที่เป็นสุขและสงบ ก็เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า สรรพสิ่งในธรรมชาติทั้งมวลต่างพึ่งพาอาศัยกันและไม่อาจแยกขาดจากกันได้ แท้จริงแล้วนกพินกซ์มูมูไม่ได้จากไปไหน และไม่ได้มาจากที่ใด ด้วยความตระหนักรู้นี้ นกพินกซ์มูมูในเรื่องจึงปรากฏตัวขึ้นอีกครั้งพร้อมกับเสียงเพลงอันไพเราะ

ทุกชีวิตของตัวละครในเรื่องโคโคกับนกพินกซ์ที่หายไป ล้วนสะท้อนชีวิตคนในโลกแห่งความเป็นจริงที่คนมีความทุกข์จากความยึดติดอดีตและความกังวลกับอนาคต หากผู้อ่านพิจารณาปัญหาอย่างมีสติ และอยู่กับปัจจุบัน ก็จะมีสุขได้ตามแนวคิดพุทธปรัชญาเซน ผู้ประพันธ์วางเค้าโครงเรื่องอย่างเป็นระบบ ผ่านรูปแบบวรรณกรรมเยาวชนแนวแฟนตาซีที่มีการเดินทางผจญภัยที่สนุกสนาน ชวนติดตาม ตัวละครเป็นสัตว์ที่สะท้อนพฤติกรรม และปัญหาในชีวิตได้อย่างน่าสนใจ เรียบเรียงด้วยภาษาที่สละสลวย มีบทเพลงและภาพประกอบ หนังสือเรื่องนี้จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านในการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่

หนังสือเรื่อง **โคโคกับนกพินกซ์ที่หายไป** ของ วงเวลา จัดพิมพ์โดย ภารวี ชิวพันธุ์ศรี จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบันเทิงคดี ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

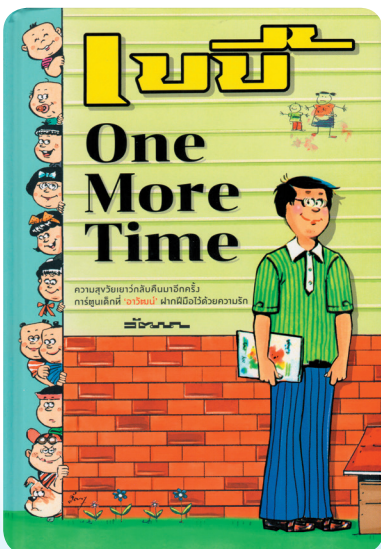
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี
ประเภทสารคดี
เรื่อง ปาด นักรายงานอากาศประจำบ้าน

“ปาด นักรายงานอากาศประจำบ้าน” เป็นสารคดีเพื่อสิ่งแวดล้อม นำเสนอเรื่องราวของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ที่เรียกชื่อว่า “ปาด” ที่หลายคนไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชนรุ่นใหม่อาจจะไม่เคยเห็นไม่เคยรู้จัก หรืออาจลืมไปแล้วว่ายังมีเหลืออยู่

ผู้ประพันธ์นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ “ปาด” ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเพาะเลี้ยงปาดติดต่อกันมารวม 10 ปี

ถือว่าเป็นข้อมูลที่ได้มาจากประสบการณ์ตรงซึ่งมีการศึกษาข้อมูลจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ จึงมีรายละเอียดที่น่าสนใจ เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอให้เห็นถึงส่วนที่เป็นความน่ารัก น่าทึ่ง และน่าเห็นใจของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่ชื่อ “ปาด” การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปตามลำดับ ด้วยภาษาเรียบง่าย รูปเล่มสวยงาม น่ารัก น่าสนใจ มีภาพสีประกอบชัดเจน ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ช่วยทำให้เนื้อหาน่าติดตามมากขึ้น

หนังสือเรื่อง ปาด นักรายงานอากาศประจำบ้าน ของ ศาตพจี รินสุวรรณ จัดพิมพ์โดย Artbook จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทสารคดี ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพทั่วไป อายุ 12 ปีขึ้นไป
เรื่อง เบบี๋ One More Time

“เบบี๋ One More Time” เป็นหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาคัดสรรมาจากการ์ตูนเบบี๋ ที่รวมเล่มเป็นหนังสือชื่อพาเหรดจำหน่ายในปี พ.ศ. 2537 ผลงานของผู้ประพันธ์การ์ตูนระดับปรมาจารย์เจ้าของนามปากกา “อ้าวฒน์” หรือ วัฒนา เพ็ชรสุวรรณ ผู้สร้างสรรค์ผลงานการ์ตูนมากกว่ากึ่งศตวรรษ นำเสนอเป็นการ์ตูนสั้นที่มีแก่นขำขัน สะท้อนแนวความคิด วิถีชีวิตและสังคมไทยตามยุคสมัยได้อย่าง

เขียนด้วยภาษาที่เหมาะสมกับเด็กและโดดเด่นด้วยลายเส้นตัวของการ์ตูนที่มีชีวิตชีวา เป็นเอกลักษณ์สะท้อนความเป็นไทยด้วยรูปแบบที่เป็นสากล ประกอบกับรูปเล่มที่สวยงาม

เบบี้ One More Time ช่วยให้ผู้ใหญ่รำลึกถึงความสุข สนุกสนานที่ได้รับจากการอ่าน การ์ตูนเบบี้ในวัยเยาว์ และให้คนรุ่นใหม่ได้สนุกและเรียนรู้ชีวิตความเป็นอยู่สภาพสังคมไทย ที่ผ่านกาลเวลา แต่ยังอ่านสนุกทันสมัยถึงปัจจุบัน

หนังสือเรื่อง **เบบี้ One More Time** ของ วัฒนา เพ็ชรสุวรรณ จัดพิมพ์โดย บริษัท บันลือ พับลิเคชันส์ จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพประเภทการ์ตูน และ หรือนิยายภาพทั่วไป (อายุ 12 ปี ขึ้นไป) ประจำปี พ.ศ. 2567

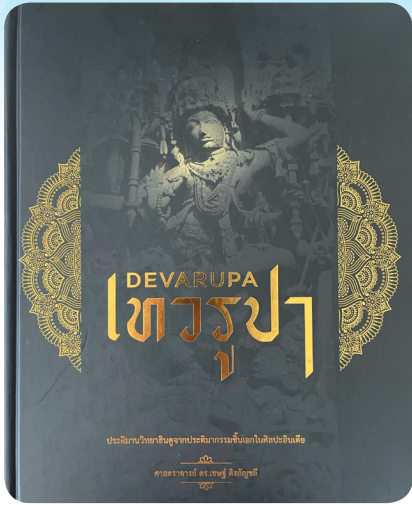
หนังสือการ์ตูนปกิณกะเชิงสร้างสรรค์
เรื่อง **การ์ตูนเล่มละ บาท :**
แลกชีวิต/ฤทธิ์โจรบู/ซูไรอันดับ/
ลับ ลวง ใจ/เมาให้ลืม

“**การ์ตูนเล่มละ บาท**” เป็นชุดหนังสือการ์ตูนเรื่องสั้น จำนวน 5 เรื่อง ผลงานของผู้ประพันธ์การ์ตูน “นิพนธ์ เสงี่ยมศักดิ์” ที่รู้จักกันดีในนาม “พีนิค” ผู้สร้างสรรค์ผลงานการ์ตูนไทยเป็นเวลานานกว่า 25 ปี เนื้อหาการ์ตูนสะท้อน

หลักธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวพุทธ เรื่อง ศิลหำ ได้อย่างสร้างสรรค์ ดำเนินเรื่องกระชับ น่าติดตาม เสียดสีอย่างมีอารมณ์ขัน แฝงแนวคิดให้ผู้อ่านนึกถึงผลการทำบาปได้อย่างแนบเนียน ด้วยภาพการ์ตูนที่มีเอกลักษณ์ มีความเป็นไทยที่ร่วมสมัย เข้าถึงใจผู้อ่านได้ทุกเพศทุกวัย มีความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่น น่าสนใจ โดยการใช้การ์ตูนเล่มละบาทของไทยมาล้อเป็นชื่อหนังสือ “**การ์ตูนเล่มละ บาท**”

หนังสือเรื่อง **การ์ตูนเล่มละ บาท : แลกชีวิต/ฤทธิ์โจรบู/ซูไรอันดับ/ลับ ลวง ใจ/เมาให้ลืม** ของ นิพนธ์ นิค จัดพิมพ์โดย บริษัท บันลือ พับลิเคชันส์ จำกัด จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพ ประเภทการ์ตูนปกิณกะเชิงสร้างสรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือสวยงามทั่วไป เรื่อง เทวรูปา : ประติมานวิทยาอินเดีย จากประติมากรรมชิ้นเอกในศิลปะอินเดีย

“เทวรูปา : ประติมานวิทยาอินเดียจากประติมากรรมชิ้นเอกในศิลปะอินเดีย” มีเนื้อหาเกี่ยวกับประติมากรรมเทพเจ้าองค์สำคัญในศาสนาฮินดูเฉพาะศิลปะอินเดีย เช่น พระศิวะ พระวิษณุ พระพรหม พระคเณศ พระสกัณฑะ พระสุริยะ และพระเทวี ฯลฯ โดยรวบรวมทุกภาคปรากฏ (มูรติ) ที่ยังคงอยู่ที่โบราณสถาน รวมทั้งที่เก็บรักษา

ในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ทั้งในประเทศอินเดีย และพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ทั่วโลก นำเสนอภาพและเนื้อหาทั้งความงามด้านสุนทรียภาพ และกฎเกณฑ์ทางประติมานวิทยา (Iconography) คือ กฎศักดิ์สิทธิ์และข้อห้ามต่างๆ มีการเกริ่นนำเกี่ยวกับเนื้อหาไว้ในตอนต้นของหนังสืออย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับสาระของหนังสือได้ง่ายขึ้น

ภาพและตัวอักษร จัดวางภาพและตำแหน่งตัวอักษรเหมาะสม เริ่มตั้งแต่หน้าสารบัญใช้ตัวอักษรสีทองเป็นหัวข้อชื่อเทพเจ้าต่างๆ ได้อย่างสวยงามชัดเจน จัดวางหัวข้อภาพและเนื้อหาในแต่ละหน้าได้ร่วมสมัย สบายตาน่าอ่าน เน้นสีธรรมชาติของเทพเจ้า การใช้พื้นสีประกอบคำบรรยายที่โดดเด่น รูปแบบและขนาดตัวอักษรในหัวข้อและคำบรรยายทุกตอนเหมาะสม ทำให้สื่อสารเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ปก เป็นหนังสือปกแข็ง ภาพหน้าปกเป็นภาพประติมากรรมเทพเจ้า พิมพ์บนพื้นสีเข้มและเดินรอยร้อนด้วยสีทอง (Hot Stamping) ตกแต่งประกอบด้วยลวดลายและตัวอักษรสีทองที่ออกแบบอย่างงดงาม

การพิมพ์ ใช้กระดาษอาร์ตด้าน พิมพ์สีสี่และสีพิเศษ ภาพสีคมชัด เรียบสม่ำเสมอ

การเข้าเล่ม เข้าเล่มแบบเย็บกี่ ประณีต แข็งแรงทนทาน ภาพที่เป็นรอยต่อระหว่างหน้าซ้ายและหน้าขวาจัดวางภาพได้ตรงและต่อเนื่อง

หนังสือเรื่อง **เทวรูปา : ประติมานวิทยาอินเดียจากประติมากรรมชิ้นเอกในศิลปะอินเดีย** ของ ศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ดิงสัญชลี จัดพิมพ์โดย ทีมงาน What The Book Publishing จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามทั่วไป ในการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2567

หนังสือสวยงามสำหรับเด็ก
เรื่อง **เรื่องเป็น เล่นสนุก บทร้องเล่นเด็กไทย**

“เรื่องเป็น เล่นสนุก บทร้องเล่นเด็กไทย”

มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทร้องเล่นของเด็กไทยแต่โบราณ ได้แก่ จั๊บปุดา จีจ้อเจี๊ยะ จ้าจ๊ะมะเขือเปราะ จ้าจี้ผลไม้ กรรไกร ไข่ ผ้าไหม ไข่ 5 ฟอง โยกเยก แมงมุม มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร ตาล็อกตอกแตก แม่จูงเอ๋ย โพงพาง และไอ้ไข่ไอ้ชิง ดำเนินเรื่องโดยคุณยาย

พาเด็กๆ ไปยังห้องสมุด 13 แห่ง เนื้อหาเป็นการเชื่อมโยงความรู้จากบทร้องเล่นและห้องสมุดต่างๆ ที่เด็กสามารถไปทำกิจกรรมและศึกษาค้นคว้าได้

ภาพและตัวอักษร เป็นภาพวาดสีเส้นสวยงามน่ารัก แสดงให้เห็นอริยาบทในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน ภาพประกอบดึงดูดความสนใจ รูปแบบและขนาดตัวอักษรประกอบภาพเหมาะสมสำหรับเด็ก อ่านง่าย สบายตา

การพิมพ์ ปกและรูปเล่ม พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตด้าน สีสี่สีสดใส ภาพสีคมชัดเรียบสม่ำเสมอ ปกหน้าและปกหลังเป็นภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหาในเล่ม

การเข้าเล่ม เข้าเล่มแบบเย็บมุงหลังคา

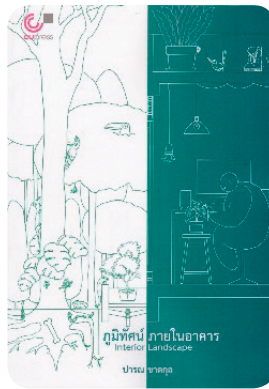
ลักษณะพิเศษ มีการจัดวางคิวอาร์โค้ดให้สแกนเพื่อแสดงภาพและเสียงเพลง ทำนองคำร้อง ให้เด็กสามารถฝึกร้องและจดจำง่าย

หนังสือเรื่อง **เรื่องเป็น เล่นสนุก บทร้องเล่นเด็กไทย** ของ พี่มู จัดพิมพ์โดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน จึงได้รับรางวัลดีเด่นกลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก ในการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2567

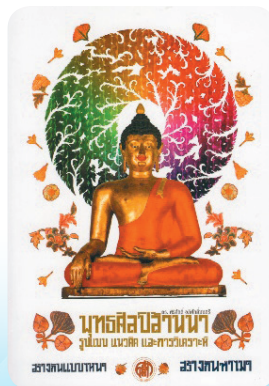
รางวัลชมเชย

หนังสือที่ได้รับรางวัลชมเชย 42 เรื่อง ดังนี้

หนังสือสารคดี ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้รับรางวัลชมเชย รวม 3 เรื่อง คือ (1) **เข้าใจ...แล้วไปต่อ** ประพันธ์โดย นายแพทย์ธิตินันท์ ธานีรัตน์ จัดพิมพ์โดย โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2) **ภูมิทัศน์ภายในอาคาร** ประพันธ์โดย ปารณ ชาติกุล จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ (3) **สัตว์ทะเลไทยใกล้สูญพันธุ์** ประพันธ์โดย ธรณ์ อารังนาวาสวัสดิ์ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ บ้านพระอาทิตย์

หนังสือสารคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และชีวประวัติ ได้รับรางวัลชมเชย รวม 3 เรื่อง คือ (1) **เครื่องเคลือบดินเผาประดับในศิลปกรรมล้านนา** ประพันธ์โดย ธาปกรณ เครือระยา จัดพิมพ์โดย โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (อพ.สธ.-มจ.) ประจำปีงบประมาณ 2566 (2) **พุทธศิลป์ล้านนา : รูปแบบ แนวคิด และการวิเคราะห์** ประพันธ์และจัดพิมพ์โดย ดร.ศิริศักดิ์ อภิศักดิ์มนตรี และ (3) **โลก/สลัป/สี** ประพันธ์โดย ชนินทร์ ชมะโชติ จัดพิมพ์โดย บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด (สำนักพิมพ์สารคดี)

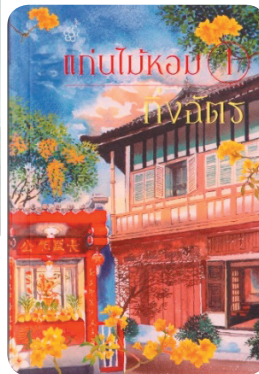

หนังสือสารคดี ด้านการท่องเที่ยว
อาหาร ฯลฯ ได้รับรางวัลชมเชยรวม
2 เรื่อง คือ (1) **เราไม่ได้ไปคีร์กีซสถาน
กันทุกวัน** ประพันธ์โดย พลอยอาภา
สุขพระนันท์ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์บัน
ในเครือบริษัท บันลือ พับลิเคชันส์
จำกัด และ (2) **25 HOW TO อยู่กับคน**

ออทิสติกอย่างเข้าใจ ประพันธ์โดย สุรเชษฐ์ ชัยนิมิตร จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ไรเตอร์โซล

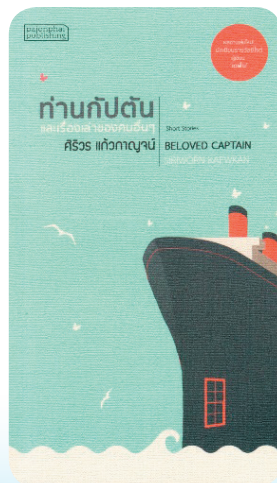
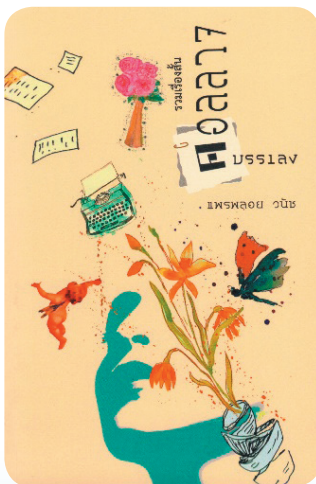
หนังสือนวนิยาย ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **กาลักอังก์ฆาต** ประพันธ์โดย
กิตติศักดิ์ คงคา จัดพิมพ์โดย บริษัท 13357 จำกัด (2) **แก่นไม้หอม** ประพันธ์โดย กิ่งฉัตร
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ลูกอุ้งนุ่น และ (3) **ออกลายจิ้ง** ประพันธ์โดย แพทริก เหล่า จัดพิมพ์โดย
บริษัท เป็นหนึ่งสำนักพิมพ์ จำกัด

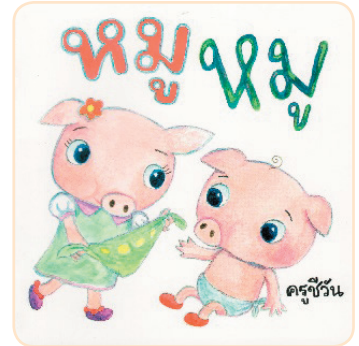
หนังสือกวีนิพนธ์ ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **จักรวาลในขานเรือน** ประพันธ์โดย ริงสิมน์ จุลทริก จัดพิมพ์โดย สมโชค จุลทริก (2) **มังกรคาบแก้ว** ประพันธ์และจัดพิมพ์โดย ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร และ (3) **รมณีย์แห่งชีวิต** ประพันธ์โดย นภาลัย สุวรรณธาดา จัดพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยรังสิต

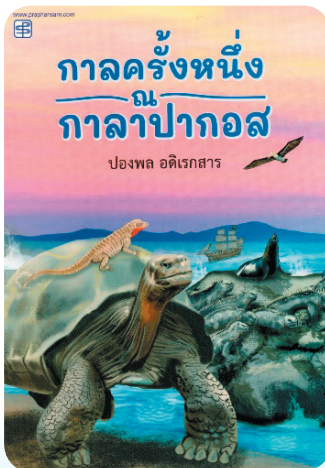
หนังสือรวมเรื่องสั้น ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **คอลลาจบรรเลง** ประพันธ์โดย แพรพลอย วนัช จัดพิมพ์โดย วรณวนัช เตชะศิลป์เจริญ (2) **ท่านกับต้นและเรื่องเล่าของคนอื่น ๆ** ประพันธ์โดย ศิริวร แก้วกาญจน์ จัดพิมพ์โดย ผจญภัยสำนักพิมพ์ และ (3) **หรือเราถูกเลือกให้แปลกสลาย** ประพันธ์โดย ศิริ มะลิแย้ม จัดพิมพ์โดย แป้นพิมพ์ พับลิชชิง

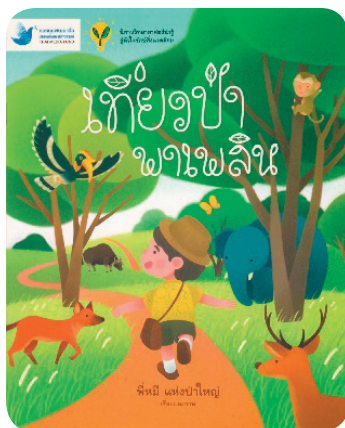
หนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 - 5 ปี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ชื่นใจ ผลไม้ไทยอร่อยจัง** ประพันธ์โดย ทิพย์วรรณ แสงศรี จัดพิมพ์โดย บริษัท คัง ขวน วัฒนธรรมและการศึกษา (ไทยแลนด์) จำกัด (2) **ร้องเป็นเล่นสนุก บทร้องเล่นเด็กไทย** ประพันธ์โดย ฟื้นฟู จัดพิมพ์โดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน และ (3) **หมู หมู** ประพันธ์โดย ครูชีวัน จัดพิมพ์โดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ร่วมกับ ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

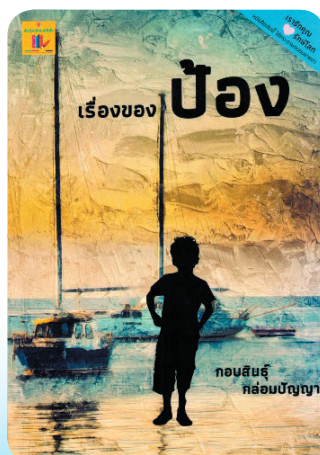
หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทบันเทิงคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 2 เรื่อง คือ (1) **กาลครั้งหนึ่ง ณ กาลาปากอส** ประพันธ์โดย ปองพล อดิเรกสาร จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น จำกัด และ (2) **ชวนเล่นรอบดอยตุง** ประพันธ์โดย พี่หมีขาว จัดพิมพ์โดย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์

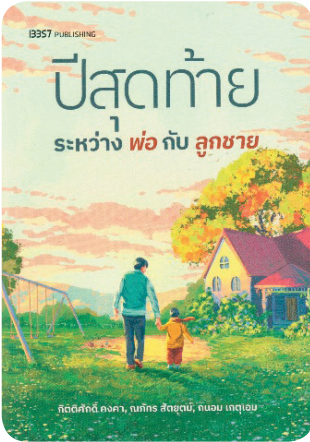
หนังสือสำหรับเด็ก อายุ 6 - 11 ปี ประเภทสารคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ก๊อบแก๊บกับเฟ็ดดี** ประพันธ์โดย แมวอมยิ้ม จัดพิมพ์โดย โครงการ นิทานวิทยาศาสตร์น่ารู้ สู่หัวใจรักษ์สิ่งแวดล้อม กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (2) **เที่ยวป่าพาเพลิน** ประพันธ์โดย พี่หมี แห่งป่าใหญ่ จัดพิมพ์โดย โครงการ นิทานวิทยาศาสตร์น่ารู้ สู่หัวใจรักษ์สิ่งแวดล้อม กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และ (3) **พายุล่องท่องเพลิน** ประพันธ์โดย พี่หมี แห่งป่าใหญ่ จัดพิมพ์โดย โครงการ นิทานวิทยาศาสตร์น่ารู้ สู่หัวใจรักษ์สิ่งแวดล้อม กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

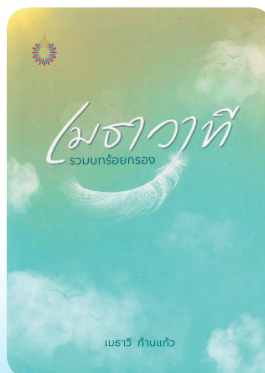
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบันเทิงคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 2 เรื่อง คือ (1) **แค่สนิทกับตัวเองให้เป็น** ประพันธ์โดย คิตมาก จัดพิมพ์โดย Springbooks ในเครือ บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) และ (2) **เรื่องของ ป๋อง** ประพันธ์โดย กอบสินธุ์ กล่อมปัญญา จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สีน้ำ

หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทสารคดี ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ปีสุดท้ายระหว่างพ่อกับลูกชาย** ประพันธ์โดย กิตติศักดิ์ คงคา ฌภัทร สัตยุตม์ และ ถนอม เกตุเอม จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ 13357 จำกัด (2) **วิถีเรือ สู้เพื่อฝัน บัด...จำ...บัด** ประพันธ์โดย ฤทธิฤต อัคริยานนท์ จัดพิมพ์โดย แป้นพิมพ์ พับลิชชิง และ (3) **A Long Way To Go ไปในทางที่ไม่รู้** ประพันธ์โดย ภาริอร วัชรศิริ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์บัน ในเครือบริษัท บันลือพับลิเคชันส์ จำกัด

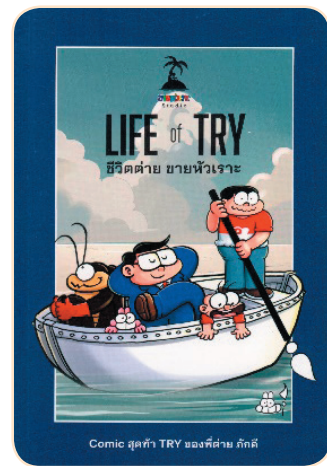
หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเภทบทร้อยกรอง ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ภูริทัตชาดก** ประพันธ์และจัดพิมพ์โดย สุปานี พัดทอง (2) **เมธาวาทิ** ประพันธ์โดย เมธาวี ก้านแก้ว จัดพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยรังสิต และ (3) **อนันตราสวามิภักดิ์** ประพันธ์และจัดพิมพ์โดย ดร.เพชรยุพา บุรณศิริจรูญรัฐ

หนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพสำหรับเด็ก
อายุ 6 - 11 ปี ได้รับรางวัลชมเชย จำนวน 1 เรื่อง คือ
เรื่องผีๆ รอบโลก : ผีอินโดนีเซีย ประพันธ์โดย ทองปราย
สตุดิโอ จัดพิมพ์โดย บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

หนังสือการ์ตูน และ หรือนิยายภาพทั่วไป อายุ 12 ปีขึ้นไป ได้รับรางวัลชมเชยรวม
3 เรื่อง คือ (1) **การ์ตูนประวัติศาสตร์ สุโขทัย เมืองมรดกโลก** ประพันธ์โดย ณัฐพงศ์ ลาภบุญทรัพย์
จัดพิมพ์โดย กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2) **จิตตะ X เล่มี่
กับการกิจแห่งโลกเมต้าเวิร์ส** ประพันธ์โดย สุธารส เนินปลอด จัดพิมพ์โดย บริษัท สกาแล็บ จำกัด
และ (3) **LIFE of TRY ชีวิตต่าย ขายหัวเราะ** ประพันธ์โดย ต่าย จัดพิมพ์โดย บริษัท บันลือ
พับลิเคชันส์ จำกัด

หนังสือสวยงามทั่วไป ได้รับรางวัลชมเชยรวม 2 เรื่อง คือ (1) **แผนที่ประเทศไทย 77 จังหวัด ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว** ประพันธ์หรือจัดทำคำบรรยายประกอบภาพโดย สิริรัตน์ ยิ้มเจริญ และพรเพ็ญ ครุรัตนานุวัฒน์ จัดทำภาพประกอบโดย PearadaStyle จัดพิมพ์โดย บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด และ (2) **วัดปทุมวนาราม** ประพันธ์หรือจัดทำคำบรรยายประกอบภาพโดยรองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และคณะ จัดทำภาพประกอบโดย รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และคณะ จัดพิมพ์โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือสวยงามสำหรับเด็ก ได้รับรางวัลชมเชยรวม 3 เรื่อง คือ (1) **ชื่นใจ ผลไม้ไทยอร่อยจัง** ประพันธ์หรือจัดทำคำบรรยายประกอบภาพโดย ทิพย์วรรณ แสงวงศ์ จัดทำภาพประกอบโดย เบญจมาศ คำบุญมี จัดพิมพ์โดย บริษัท คัง ซวน วัฒนธรรมและการศึกษา (ไทยแลนด์) จำกัด (2) **เมืองดินดี** ประพันธ์หรือจัดทำคำบรรยายประกอบภาพโดย แมวอมยิ้ม จัดทำภาพประกอบโดย ถ่านหินจำศีล (ชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์) จัดพิมพ์โดย โครงการ นิทานวิทยาศาสตร์น่ารู้ สู้หัวใจรักสิ่งแวดล้อม กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และ (3) **หนูรอบรู้ ชวนเพื่อนดูบ้านของสัตว์** ประพันธ์หรือจัดทำคำบรรยายประกอบภาพและจัดทำภาพประกอบโดย นันทวัน วาตะ จัดพิมพ์โดย Amarin Kids ในเครือบริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือที่ได้รับรางวัลจากการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2567 มีความหลากหลาย ทั้ง สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ หนังสืออ่านสำหรับเด็กทุกช่วงวัย สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างประสบการณ์การอ่านที่ดีให้ทั้งความรู้ ความบันเทิง จรรโลงใจ กับครู นักเรียน และผู้สนใจการอ่านในทุกช่วงวัย ได้เลือกอ่าน เลือกนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการอ่านในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). *หนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2567*. กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *สถานการณ์เด็กและเยาวชน 2564*. กรุงเทพฯ.

วารสาร วิชาการ

วารสารจัดทำขึ้น

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ
เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์
ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใด ๆ

ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน
ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษา
และคณะกรรมการวารสารวิชาการ

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ร่วมส่งบทความวิชาการด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ
ความยาวระหว่าง 5-7 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยต์
พร้อมภาพประกอบ

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หรืออีเมล obec.journal@gmail.com

ไม่รับ

บทความที่ขัดแย้งกับหลักศาสนาหรือบทความที่ขัดแย้งกับหลักคุณธรรม
กับบทความที่ซ้ำซ้อน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาคาร สพร. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
อีเมล obec.journal@gmail.com

ISSN : 1513-0096